
HELSINGIN KAUPUNGIN

Vuoden 2009 talousarvion noudattamisohjeet

Khs 8.12.2008

HELSINGIN TALOUS- JA SUUNNITTELUKESKUS
HELSINKI 2008

Julkaisija Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskus
Osoite PL 20 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puhelin (09) 310 2500

Heli-Intra Talous/Talousarvio
Tilaukset, Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskus
puh. (09) 310 36271
jakelu sähköposti pirjo.pohjola@hel.fi

Helsingin kaupungin hankintakeskus
Helsinki 2008

SISÄLLYSLUETTELO		Sivu
1	JOHDANTO	1
2	TALOUTTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT OHJEET JA SÄÄNNÖT	2
	2.1 Kuntalaki	2
	2.2 Kuntajaoston ohjeet	2
	2.3 Taloussääntö	3
3	TALOUSARVION RAKENNE	3
	3.1 Talousarvion osat	3
	3.2 Liikelaitokset	4
	3.3 Tulo- ja menolajit	4
4	TALOUSARVION NOUDATTAMISEN YLEISOHJEET	5
	4.1 Talousarvio toiminnan lähtökohtana	5
	4.2 Talousarvion sitovuus	5
	4.3 Tulosbudjetit	5
5	TALOUSARVION MUUTOKSET	7
	5.1 Määrärahojen käyttötarkoituksen muutokset	7
	5.2 Määrärahan korottaminen/tuloarvion alentaminen ja uusi määräraha	7
	5.3 Toiminnalliset tavoitteet	8
6	TALOUSARVION YHTEYDESSÄ HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHOJEN KÄYTTÖÄ KOSKEVAT PONNET	8
7	KAUPUNGIN YHTEISSTRATEGIOIDEN TOTEUTTAMINEN	9
8	HENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	10
	8.1 Tehtävien täyttäminen	10
	8.2 Määräaikaiseen palvelussuhteeseen ottaminen	10
	8.3 Sijaisuuksien hoitaminen	11
	8.3.1 Sijaisten käytön periaatteet	11
	8.3.2 Vuosilomien järjestäminen	11
	8.4 Korkeakouluharjoittelijat ja kesätyöntekijät	12
	8.4.1 Korkeakouluharjoittelijat	12
	8.4.2 Kesätyöntekijät	12
	8.5 Työntekijät palkkatuetussa työssä	12
	8.6 Eläkekustannukset	13

8.7	Palkitseminen: palkkaus ja palkkiot	13
8.7.1	Sopimuskorotukset vuonna 2009	13
8.7.2	Tehtäväkohtaisen palkan määrittelyn ¹⁴ ja muuttamisen periaatteet	
8.7.3	Tehtävälisä	15
8.7.4	Henkilökohtainen lisä	16
8.7.5	Nopea palkitseminen	16
8.7.6	Tulospalkkiojärjestelmä	16
8.7.7	Seuranta ja raportointi	17
8.8	Tehtävänimikkeet	18
8.9	Henkilöstökoulutus ja henkilöstön kehittäminen	18
8.10	Oppisopimuskoulutus	19
8.11	Henkilöstön työhyvinvointi	19
8.12	Viran perustaminen ja lakkauttaminen	19
9	ERILLISOHJEET	20
9.1	Hankinnat	20
9.2	Tietotekniikka ja -liikenne	21
9.3	Konsulttipalveluiden hankinta	22
9.4	Leasingrahoituksen käyttö	22
9.5	Irtaimiston hankinta-arvot	22
9.6	Vakuutusrahastomaksut	23
9.7	Käyttöomaisuus	23
9.8	Virka- ja työtehtävien hoitamiseen liittyvä matkustaminen ja kuljettaminen	24
9.9	Autojen hankinta	24
9.10	Luottokorttien käyttö	25
9.11	Luottotappiot	25
9.12	Matka-, matkatavara- ja matkavastuuvakuutus	25
9.13	Jäsenyydet	25
9.14	Sponsorirahan käytöstä	25
9.15	EU-hankkeet ja muut ulkopuolisista rahoituslähteistä rahoitettavat hankkeet	26
9.16	Opinnäytetutkimusten käyttö	26
9.17	Avustusten myöntäminen	27
9.18	Ympäristölaskenta ja ympäristöraportointi	27
9.19	Edustusmenot	28
9.20	Laadun kehittäminen	28
9.21	Kilpailun käytön periaatteet	29
9.22	Riskienhallinta ja sisäinen valvonta	29
9.23	Innovaatorahaston käyttö	30
9.24	Pääkaupunkiseudun yhteistyöhankkeet	30

10	RAKENTAMINEN JA TOIMITILAT	31
	10.1 Rakennuttamisjärjestelyt	31
	10.2 Hankkeiden ohjaus	31
	10.3 Hankkeiden rahoitus	32
	10.4 Katu- ja liikennehankkeet	32
	10.5 Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2008–2017 (MA-ohjelma)	32
	10.6 Toimitilat	33
	10.7 Lähiörahaston käyttö	34
11	KIRJANPITO JA TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA	34
	11.1 Kirjanpitokäytäntö	34
	11.2 Raportointi keskuskirjanpitoon	35
	11.3 Talousarvion toteutumisennuste	35
	11.4 Maksuvalmiusennuste	37
	Liite 1 Kaupunginhallituksessa 27.10.2008 tehdyt muutokset vuoden 2009 talousarvioehdotukseen	
	Liite 2 Yhteisstrategioiden toteutuminen ja seuranta	
	Liite 3 Noudattamisohjeisiin liittyviä päätöksiä	

Vuoden 2009 talousarvion noudattamisohjeiden sähköinen versio on intrassa:
Heli-Intra/Talous/Talousarvio

8.12.2008

1
JOHDANTO

Kaupunginvaltuusto on 12.11.2008, asia 3, hyväksynyt kaupungin talousarvion vuodeksi 2009 ja taloussuunnitelman vuosille 2009–2011.

Vuoden 2008 kolmannen talousarvioennusteen mukaan vuosikate on toteutumassa talousarviota parempana. Talouden kiristymisen vaikutukset eivät vielä ole heijastuneet kolmanteen ennusteeseen.

Vuoden 2009 talousarviossa vuosikate ilman liikelaitoksia on 31,8 miljoonaa euroa. Liikelaitokset mukaan lukien vuosikate on 366,6 milj. euroa ja kattaa poistoista 113 % ja investoinneista 48 %.

Vaikka suomalainen rahoitusjärjestelmä toimii kohtuullisen hyvin, ovat rahatalouden ongelmat siirtyneet reaalityöelämään myös Suomessa. Kasvun hidastuminen näkyy sekä yritysten että kuluttajien käyttäytymisessä lähinnä kysynnän hiipumisena - erityisesti vientikysyntä on selvästi heikentynyt. Vientinäköymien heikentyminen on jo konkretisoitunut joillakin teollisuuden aloilla lomautuksiin ja yt-neuvottelujen käynnistymiseen. Myös rakennusteollisuuden ennusteet ovat erittäin heikkoja ja irtisanomisia tullaan varmasti näkemään.

Marraskuun lopulla valtiovarainministeriö ennakoii vuoden 2009 bruttokansantuotteen kasvuksi 0,5 % (Valtion vuoden 2009 talousarvioesityksen täydentävä esitys 21.11.2008) Helsingin talousarvion valmistelun pohjana ovat siis olleet paremmat talouden näkymät kuin mitä tällä hetkellä ennustetaan talouskasvuksi. Helsingin kuten valtionkin talousarvio pohjautui 1,8 prosentin suuruiseen bruttokansantuotteen kasvuarvioon vuodelle 2009.

Heikentyneistä yleisen taloustilanteen näkymistä huolimatta Helsingin kaupungin vuoden 2009 talousarvio on perusteltu tässä suhdannetilanteessa. Se tuo omalta osaltaan vakautta talouteen. Julkishallinnon toimenpitein on syytä toteuttaa elvyttävää talouspolitiikkaa yleisen taloudellisen tilanteen heikentyessä. Investointiohjelman voidaan katsoa olevan oikean suuruinen ja oikein ajoitettu. Toteutuessaan se tukee työllisyyttä aloilla, joihin rahoitusmarkkinoiden epävarmuus on ensimmäiseksi vaikuttanut. Investointien toteuttamisella varmistamme myös edellytykset Helsingin ja Helsingin seudun elinkeinoelämän positiiviselle kehitykselle myös suhdannekäänteen seuraavassa vaiheessa.

Helsingin tulevan valtuustokauden keskeisiä kysymyksiä tulevat olemaan toimintamenojen suhteuttaminen käytettävissä olevaan tulopohjaan sekä palvelutuotannon tuottavuuden lisääminen. Työikäisen väestön määrän vähentyessä kasvun edellytyksenä on lisäksi työhön osallistumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä.

8.12.2008

Pitkän aikavälin tavoitteiden ohella on lähitulevaisuudessa seurattava talouden kehitystä erityisen tarkoin ja oltava valmiita nopeisiin toimenpiteisiin tarpeen vaatiessa. Mikäli reaalitalouden kehitys toteutuu viimeisten arvioiden mukaisena, tulevat verotulot vuonna 2009 jäämään talousarviossa arvioitua alhaisemmiksi.

Kaupungin talouden tasapainottumiseen ovat viime vuosina vaikuttaneet merkittävältä osin Helsingin Energian hyvät tulokset ja näistä seuranneet ylimääräiset tulotukset. Verotulojen kasvun heiketessä sekä energiamarkkinoiden kiristyessä ja Helsingin Energian omien investointihaasteiden kasvaessa on tulevana vuosina kaupungin talouden sopeutustoimia jatkettava.

2

TALOUTTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT OHJEET JA SÄÄNNÖT

Taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain 8. luku, kirjanpitolaki ja -asetus, kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston antamat ohjeet sekä taloussääntö, talousarvio (Kvsto 12.11.2008) ja poistosuunnitelma (Kvsto 18.9.1996).

2.1

Kuntalaki

Kuntalain (365/95) 65 §:ssä on säännökset talousarvion käsittelystä, hyväksymisestä, velvoittavuudesta, sisällöstä, rakenteesta ja talousarvioperiaatteista sekä myös vuotta pitemmän aikavälin toiminnan ja talouden suunnittelusta.

Kuntalain 67 §:ssä on säännökset kunnan kirjanpidosta:

"Kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa (655/73) säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja tämän lain 68-70 §:n soveltamisesta."

2.2

Kuntajaoston ohjeet

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut seuraavat yleisohjeet

- kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta (28.11.2006),
- kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta (14.11.2006),
- kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta (28.11.2006),
- kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista (25.5.2004),
- kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä (29.5.2007)

8.12.2008

- kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta (18.12.2007)
- kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (28.1.2008),
- kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista (18.12.2007).

Kuntajaoston yleisohjeet ovat sitovia. Kuntajaoston yleisohjeita ja lausuntoja saa Kuntaliitosta sekä Kuntaliiton internet-sivuilta.

2.3

Taloussääntö

Kvston 17.5.2006 hyväksymässä taloussäännössä on määritelty mm. taloudenhoidon toimintaperiaatteet, taloushallinnon organisaatio sekä annettu määräyksiä strategioista, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, rahatoimesta ja laskentatoimesta. Taloussääntöä on noudatettava kaupungin talouden suunnittelussa, rahatoimessa, sijoitustoiminnassa ja laskentatoimessa sekä muussa taloudenhoidossa.

Taloussäännön mukaan kaupungin tehtävät ja toiminnot on hoidettava siten, että mm.

- valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan,
- kaupungin talous on tasapainossa,
- vastuu kunkin tehtäväalueen toiminnallisesta ja taloudellisesta tuloksesta on selkeä,
- organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

3

TALOUSARVION RAKENNE

3.1

Talousarvion osat

Talousarviossa on käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa. Samaa rakennetta noudatetaan tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutusvertailussa. Lisäksi talousarvioon sisältyy yleisperusteluita ja liitteitä.

Käyttötalousosa sisältää hallintokuntaakohtaiset tuloslaskelman muotoiset talousarviot. Hallintokuntien suunnitelmat sisältävät toimintaa ohjaavat strategiat ja talousarviotavoitteet, niiden perustelut ja tarvittavat tunnuslukutaulukot sekä talousarviovuoden että taloussuunnitelma-
vuosien osalta. Tavoitteet johdetaan hyväksytyistä koko kaupunkia ja omaa toimialaa koskevista strategioista. Tunnusluvut ja mittarit palvelevat oman toiminnan ohjaamisen lisäksi koko kaupunkia koskevien

8.12.2008

strategioiden ja tavoitteiden toteutumisen seuranta ja vaikuttavuuden arviointia.

Tuloslaskelmaosassa määrärahoina tai tuloarvioina esitetään mm. korkomenot ja -tulot, verotulot ja valtionosuudet. Tuloslaskelmaosaan kuuluvan tuloslaskelman keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja käyttötalousosta saatavat varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa esitetään myös virastojen ja laitosten sekä liikelaitosten yhdistetty tuloslaskelma, josta sisäiset erät on eliminoitu.

Investointiosassa esitetään investointimenot ja -tulot. Investointiosan taulukoihin on sisällytetty myös hankkeet ja niiden taloussuunnitelmakaudella vaatimat määrärahat.

Rahoitusosassa esitetään meno- ja tuloarvioina pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, niiden lyhennykset, otolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää talousarvion mukaisen rahoituslaskelman sekä virastojen ja laitosten sekä liikelaitosten yhdistetyn rahoituslaskelman. Rahoituslaskelmaan tiedot kerätään tuloslaskelmaosan lisäksi investointiosasta ja rahoitusosasta. Rahoituslaskelmat esitetään informaatiotietona kuten tuloslaskelmatkin.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen ja kaupungin taloudellisen tilanteen kehittymiseen. Kaupungin strategiat sisältyvät talousarvion yleisperusteluihin.

3.2 Liikelaitokset

Kaupunginjohtajan toimialaan kuuluvia kunnan liikelaitoksia ovat Helsingin Energia, Helsingin Vesi, Helsingin Satama ja Talpa, rakennus- ja ympäristötoimeen kuuluvia liikennelaitos, Helsingin kaupungin palvelukeskus ja Metropolilab –liikelaitos sekä sivistys- ja henkilöstötoimeen kuuluva Oiva Akatemia.

Vuoden 2009 talousarviossa määrärahoina/tuloarvioina liikelaitokset näkyvät talousarvion tuloslaskelma- ja rahoitusosassa, jossa on esitetty mm. liikelaitosten peruspääomien tuotot, perustamislainojen korot ja lyhennykset. Pääluokassa 1, Kaupunginjohtajan toimiala, pääluokassa 2, Rakennus- ja ympäristötoimi ja pääluokassa 4, sivistys- ja henkilöstötoimi on esitetty tavoitteet liikelaitosten vuoden 2009 toiminnalle sekä investointisuunnitelmat.

3.3 Tulo- ja menolajit

Käyttötalousoassa hallintokuntien talousarviot on esitetty tuloslaskelman muodossa noudattaen kuntajaoston antamaa kaavaa.

8.12.2008

Tuloslaskelman erät muodostuvat tulo- ja menolajeista. Tulo- ja menolajien sisältö noudattaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita, Tilastokeskuksen luokitusta sekä Kuntaliiton tililuettelomallia. AdeEkossa käytettävä tulostililuettelo tilinumeroineen ja kirjausohjeineen on julkaistu Heli-intrassa (heli.hel.fi/talous). Tulostililuettelo kirjausohjeineen on soveltuvin osin myös muiden kuin taloushallintopalvelun asiakasvirastojen käytössä.

4 TALOUSARVION NOUDATTAMISEN YLEISOHJEET

4.1 Talousarvio toiminnan lähtökohtana

Lauta- ja johtokunnilta sekä virastoilta edellytetään taloudellisen kehityksen seuraamista ja tarvittaessa valmiutta sopeuttaa toimintansa muuttuvissa tilanteissa talousarvion mukaiseksi.

Hallintokuntien on tarkasteltava toimintoja kriittisesti esim. toteuttamalla palveluverkkoselvityksiä. Taloutta tasapainotetaan toimintoja uudelleen organisoimalla, hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä parantamalla toimintaprosesseja ja menetelmiä. Talousarvion mukaisissa puitteissa pysyminen edellyttää virastoilta ja liikelaitoksilta rakenteiden muuttamista, tuottavuuden lisäämistä, tuloksellisen johtamisen ja kannustavan henkilöstöpolitiikan kehittämistä, yhteistoimintaperiaatteiden mukaisesti toteutettavaa organisaatioiden kehittämistä ja tehtäväjakojen uudistamista, tehtävien tarpeellisuuden jatkuvaa arvioimista sekä keskittymistä toimialansa perustehtäviin. Henkilöstön ammattitaidon kehittymistä ja henkilöstön tehokasta käyttöä tulee tukea esim. tehtäväkierron avulla. Hallinnon tukipalveluita tarkastellaan kriittisesti ja säilytetään kuntalaisten palvelut mahdollisimman hyvinä.

4.2 Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuustoon nähden sitova erä on bruttobudjetoiduilla yksiköillä menojen yhteissumma (=määräraha) ja nettobudjetoiduilla yksiköillä toimintakate. Liikelaitoksia sitovat erät on esitetty tuloslaskelma- ja rahoitusosassa. Hallintokuntien sitovat, toiminnalliset tavoitteet on erikseen määriteltävä talousarviossa ao. hallintokunnan kohdalla.

Yhteisöille myönnettävien avustusten määrärahat ovat sitovia talousarvion liitteen 1 mukaisesti.

4.3 Tulosbudjetit

Toimintavuotta koskevat suunnitelmat on tarkistettava vastaamaan talousarviossa hyväksytyjä määrärahoja ja tuloarvioita. Tulosbudjetti sisältää viraston tai liikelaitoksen tulostavoitteet ja niiden saavuttamiseksi

8.12.2008

tarvittavat toimenpiteet ja vaadittavat resurssit sekä toimenpiteistä kertyvät tulot ja aiheutuvat kustannukset. Suunnitelmia tarkistettaessa on varmistettava, että sitovat tulostavoitteet ja toiminnalliset tavoitteet saavutetaan käytettävissä olevin määrärahoihin.

Tulosbudjetit hyväksyy lauta- tai johtokunta. Välittömästi kaupunginhalituksen alaisten virastojen tulosbudjetit hyväksyy virastopäällikkö. Tulosbudjetit on lähetettävä tiedoksi talous- ja suunnittelukeskukselle.

Tulosbudjeteissa on esitettävä määrärahoihin ja tuloarvioihin liittyvät suoritteet, tunnusluvut ja toiminnalliset, mitattavat tavoitteet.

Tulosbudjetit laaditaan viraston tai liikelaitoksen yksikköjaon mukaisesti siten, että yksikön päällikkö vastaa tulostavoitteiden saavuttamisesta ja tulosbudjetin toteuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä.

Suunnitelmia tarkistettaessa ja sopeutettaessa talousarvion puitteisiin on ensisijaisesti otettava huomioon lakisääteiset tehtävät ja velvoitteet, samoin sellaiset tehtävät, joiden keskeyttäminen aiheuttaisi kohtuutonta haittaa. Hallintokuntien tulee lisäksi keskittyä toimialansa ydintehtäviin. Lisäksi otettava huomioon kaupungin tasa-arvosuunnitelma vuosille 2006–2008 (Kvsto 11.10.2006, 262 §), jonka mukaan palvelujen tarjonnassa ja saatavuudessa on tasapuolisesti otettava huomioon sekä naisten että miesten tarpeet, arvostukset ja kiinnostuksen kohteet.

Tulosbudjeteissa varaudutaan tulospalkkioiden ja niistä aiheutuvien henkilösivukulujen maksamiseen. Tulospalkkioiden maksaminen ei kuitenkaan oikeuta ylityksiin.

Mikäli hallintokunta ylittää sitovan talousarvionsa, tulospalkkioita ei voida maksaa, ellei ylitystarve johdu erityisistä hallintokunnasta riippumattomista hyväksyttävistä syistä.

Tulosbudjetteja laadittaessa on otettava huomioon talousarvion laatimisen jälkeen tapahtuneet muutokset esim. henkilösivukuluissa.

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota niihin määräraha- ja tekstimuutoksiin, jotka Khn talousarviokäsittelyn yhteydessä tehtiin talousarvioehdotukseen. Luettelo muutoksista on liitteenä 1.

Tulosbudjetteja tarkistaessaan nettobudjetoidut yksiköt voivat ylittää talousarviossa hyväksytyt menot, vain jos vastaava tuloylitys kertyy ulkoisista tuloista, jolloin yksikön toimintakate vastaa talousarvion sitovaa toimintakatetta. Kaupungin sisäisten tulojen lisäys ei oikeuta vastaaviin menojen lisäyksiin.

8.12.2008

5 TALOUSARVION MUUTOKSET

Taloussäännön mukaan kaupungin toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

5.1 Määrärahojen käyttötarkoituksen muutokset

Toimintasuunnitelmat on tarkistettava siten, ettei käyttötarkoituksen muutoksia tarvita. Jos muutokseen on kuitenkin perusteltu syy, kuten määrärahan korotustarpeen välttäminen tai kokonaan uuden määrärahan sisällyttäminen talousarvioon tai muutos on suuruudeltaan merkittävä, niin lauta- tai johtokunnat voivat tehdä muutosesityksen Kvstolle. Vuoden 2009 talousarvion määrärahojen käyttötarkoituksen muutosten on oltava talous- ja suunnittelukeskuksessa viimeistään 23.10.2009.

5.2 Määrärahan korottaminen/tuloarvion alentaminen ja uusi määräraha

Bruttobudjetoidut yksiköt eivät voi ylittää määrärahaa ilman Kvston päätöstä. Nettobudjetoitujen yksiköiden toimintakatetta koskeva talousarvion muutos on tehtävä myös Kvstossa.

Toimintakatteen seuranta suoritetaan kirjanpidollisella tarkkuudella, ei talousarvion 1 000 euron tarkkuudella.

Jos määräraha ei riitä tai tarvitaan kokonaan uusi määräraha, lauta- tai johtokunnan on ennen määrärahan loppumista tai maksutarpeen alkamista tehtävä perusteltu esitys määrärahan korottamisesta taikka uuden määrärahan myöntämisestä. Esitysten on oltava viimeistään 23.10.2009 talous- ja suunnittelukeskuksessa.

Em. esityksissä on selvitettävä määrärahojen/tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin.

Määrärahojen riittävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä mahdollisuuksia ylityksiin ei ole. Toiminta on suunniteltava ja investoinnit ajoitettava siten, että talousarvioon merkitty määräraha varmasti riittää. Valvontavastuu kuuluu määrärahan käyttäjien ja käytöstä vastaavien henkilöiden ohella virastopäälliköille sekä lauta- ja johtokunnille.

Mikäli hallintokunnalla on loppuvuoteen siirtyviä investointihankkeita, joiden seuraavalle vuodelle siirtyvä rahoitustarve on selvinnyt vasta

8.12.2008

vuoden 2010 talousarvioehdotuksen käsittelyn jälkeen, hallintokunta voi tehdä määrärahan ylitysesityksen tälle hankkeelle vuonna 2010. Perusteena on vastaavansuuruinen määrärahasäästö vuonna 2009. Ylitysesitys on tehtävä vuoden 2009 loppuun mennessä.

5.3

Toiminnalliset tavoitteet

Lauta- ja johtokuntien on lähetettävä talous- ja suunnittelukeskuksen taloussuunnitteluosastolle sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisennuste neljännesvuosittain. Ennusteissa toiminnallisten tavoitteiden toteumat on esitettävä talousarviossa esitetyllä tarkkuudella. Mikäli ennusteiden mukaan tavoitteet eivät ole toteutumassa talousarvion mukaisesti, on selvitettävä tilanteeseen vaikuttaneet syyt ja esitettävä Khlle toimenpiteet, joilla tilanne korjataan.

Toteutumatta jääneistä sitovista toiminnallisista tavoitteista lauta- ja johtokuntien on annettava selvitys siten, että selvitykset voidaan käsitellä kaupunginvaltuustossa ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista kaupunginhallituksessa. Em. selvitysten on oltava talous- ja suunnittelukeskuksessa viimeistään 29.1.2010.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden lisäksi raportoidaan myös muiden talousarviossa esitettyjen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

6

TALOUSARVION YHTEYDESSÄ HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHOJEN KÄYTTÖÄ KOSKEVAT PONNET

Vuoden 2009 talousarvion vahvistamisen yhteydessä Kvsto hyväksyi mm. seuraavat taloudenhoitoa koskevat ponnet:

- 2) Niiden maksujen, joista ei ole erikseen päätetty, yleisinä perusteina noudatetaan omakustannushinnan mukaista taikka viranomaisen päättämää alempaa taksaa
- 3) Lauta- ja johtokuntien on avustusten myöntämispäätöksissä ilmoitettava avustuksen ehdoksi, että avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan ja taloushoidossaan noudattaa Khn antamia ohjeita ja

Khs on oikeutettu käyttämään avustusmäärärahoja kaupungille avustettavasta toiminnasta lainojen takaamisen tai muun syyn johdosta mahdollisesti syntyvien saatavien korvaamiseen.

8.12.2008

Mikäli kaupungilla on saatavaa avustettavalta yhteisöltä, tulee lauta- tai johtokunnan tai talous- ja suunnittelukeskuksen tehdä esitys Khille avustuksen käyttämisestä po. saatavan kattamiseen.

- 4) Hallintokunnilla, joilla on talousarviossa varattu määräraha ulkopuolisin varoin rahoitettua toimintaa varten, on oikeus käyttää kyseistä määrärahaa ainoastaan ehdolla, että tulo- puolelle kertyy ulkopuolisista rahoituslähteistä vastaava summa.

7

KAUPUNGIN YHTEISSTRATEGIOIDEN TOTEUTTAMINEN

Talousarviovuonna 2009 toteutetaan vielä valtuustokauden 2005–2008 yhteisstrategioita, jotka kaupunginvaltuusto linjasi strategiaseminaaris- saan vuoden 2005 alussa ja jotka pohjautuvat osaltaan pääkaupunki- seudun yhteiseen visioon ja strategiaan päämääriin.

Talousarvion yleisperusteluissa on kaupungin yhteisstrategiat. Kunkin strategian yhteydessä on esitetty niitä toteuttavat tärkeät toimenpide- kokonaisuudet sekä esimerkkiluonteisesti konkreettisia toimenpiteitä.

Kaupungin strategiset tavoitteet uudistetaan tulevalle valtuustokaudel- le. Valtuustokauden 2009–12 strategiaohjelma valmistellaan kaupun- ginvaltuuston käsiteltäväksi alkuvuodesta 2009 niin, että se ohjaa kau- pungin vuoden 2009 toimintaa ja vuoden 2010 talousarviosuunnittelua.

Talousarvion mukaisesti strategioiden toteuttaminen on yhteisvastuul- lista kaikille hallintokunnille:

- Hallintokunnat ottavat yhteisstrategiat huomioon omien strategioidensa ja talousarvion tavoitteidensa valmistelussa.
- Hallintokunnat esittävät vuosittain talousarvio- ja -suunnitelmaehdotuksessa, miten ne toteuttavat omaa toi- mialaansa koskevia yhteisstrategioita.
- Liitteessä 2 on esitetty vuoden 2009 talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden yhteys kaupungin yhteisstrate- gioihin. Tulosbudjeteissa tulee osoittaa muiden toiminnal- listen tavoitteiden yhteys yhteisstrategioihin.

8.12.2008

8 HENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

8.1 Tehtävien täyttäminen

Tehtävien täyttöprosessia tulee tarkastella kiinteänä osana ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Ennen kuin avointa tehtävää ryhdytään täyttämään, on aina ensin varmistettava henkilöstömäärärahojen riittävyys ja selvítettävä, voidaanko esimerkiksi toimintaprosesseja parantamalla löytää muita vaihtoehtoja tai siirtää henkilöstöä jostain muusta kaupungin yksiköstä tai voisiko joku muu kaupungin yksikkö suorittaa työn las-
kutettavana ostopalveluna. Uudelleensijoitettavat tehtävään soveltuvat henkilöt on aina asetettava etusijalle tehtävää täytettäessä.

Kaupunginjohtaja antaa vuosittain ohjeet täyttölupamenettelystä ja päättää eri virkojen ja tehtävien vapauttamisesta täyttölupamenettelystä.

Avoimia virkoja ja tehtäviä täytettäessä on noudatettava kaupungin henkilöstöhankinnan periaatteita (Khs 20.10.2008, § 1230).

Täytettäessä Khn haettavaksi julistamia virkoja virastojen ja liikelaitosten on oltava kiinteässä yhteydessä sekä henkilöstökeskukseen että talous- ja suunnittelukeskukseen viran täyttöön liittyvistä järjestelyistä.

8.2 Määräaikaiseen palvelussuhteeseen ottaminen

Määräaikaiseen palvelussuhteeseen saadaan ottaa vain kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:ssä ja työsopimuslain 1 luvun 3 §:ssä mainituilla perusteilla. Palvelukseenottopäätöksessä on aina mainittava määräaikaisuuden syy.

Toisiaan seuraavat määräaikaiset palvelussuhteet ovat mahdollisia yleensä vain sijaisuustilanteissa. Pitkähköt yhtäjaksoiset sijaisuudet ovat mahdollisia vain poikkeustapauksissa (esimerkiksi perhevapaiden ajaksi otettavat sijaiset).

Henkilöstökeskus on antanut määräaikaisia tehtäviä koskevat ohjeet 5.6.2006, kirjeet 18 ja 19.

8.12.2008

8.3

Sijaisuuksien hoitaminen

8.3.1.

Sijaisten käytön periaatteet

Sijaisten käytön suunnittelu on osa ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Sijaisuudet on pyrittävä ensisijaisesti hoitamaan erilaisin töiden järjestyin tai sisäisin siirroin. Sijaisten palkkaamiseen on aina oltava perusteltu tarve. Lyhyisiin 1 - 3 päivän poissaoloihin sijaisten saa palkata vain, mikäli palvelutarve tätä ehdottomasti edellyttää.

Virastoja ja liikelaitoksia kehoitetaan kehittämään yhteistyötä Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n kanssa siten, että sijaishankinta hoidetaan kokonaistaloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla. Virastoissa ja liikelaitoksissa ei ole syytä ylläpitää omia rinnakkaisia voimavaroja lyhytaikaisen henkilöstön rekrytointia varten, jos vastaavat palvelut ovat saatavissa riittävässä laajuudessa Seure Henkilöstöpalvelut Oy:stä.

Jos on välttämätöntä palkata henkilö myös lyhytaikaisesti 1-3 päivää kestäviin sijaisuuksiin, tällaiset sijaiset tulee rekrytoida käyttäen Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n palveluja. Virastot ja liikelaitokset voivat tarvittaessa tehdä Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n kanssa sopimuksia sijaisvälityksen hoitamisesta ja siihen liittyvistä palveluista. Seure Henkilöstöpalvelut Oy on kaupungin tytäryhtiö, jonka palveluja virastojen ja liikelaitosten ei tarvitse erikseen kilpailuttaa.

Muiden henkilöstövuokrausyritysten käyttäminen on mahdollista, jos on ensin selvitetty, että Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n kautta ei soveltuvaa vuokratyövoimaa ole saatavissa.

8.3.2

Vuosilomien järjestäminen

Virastojen ja liikelaitosten on vuosilomia vahvistaessaan jaettava lomat koko vuosilomakaudelle 2.5. - 30.9. siten, että vuosilomasijaisia tarvitaan mahdollisimman vähän. Palveluja voidaan myös vähentää ja sulkea kesäaikana. Myös muuna aikana lomat on pyrittävä järjestämään siten, ettei kaupungin tarvitse teettää ylitöitä eikä palkata lisätyövoimaa.

8.12.2008

8.4

Korkeakouluharjoittelijat ja kesätyöntekijät

8.4.1

Korkeakouluharjoittelijat

Virastot ja liikelaitokset voivat palkata yliopisto- ja korkeakouluharjoittelijoita virka- ja työehtosopimusten asianomaisten palkkausmääräysten mukaisin palkkauksin. Harjoittelijoiden palkkauskustannuksien rahoittamisesta voi kysyä henkilöstökeskukselta, joka antaa asiaa koskevia lisäohjeita.

Harjoittelun tulee perustua asianomaisen tiedekunnan tai osaston vahvistamaan opinto-ohjelmaan.

8.4.2

Kesätyöntekijät

Virastot ja liikelaitokset voivat talousarvionsa puitteissa palkata 2.5. - 30.9. välisenä aikana kesätyöntekijöitä. Kesätyöntekijöiksi tulee palkata ensisijaisesti helsinkiläisiä nuoria tai helsinkiläisten oppilaitosten opiskelijoita.

Kesätyöntekijöiden ja muiden kesä kautena palkattavien työntekijöiden palkkaus määritellään soveltaen virka- ja työehtosopimusten asianomaisia palkkausmääräyksiä ottaen huomioon alan ammattitutkinnon tai ammattitaidon sekä kokemuksen puuttumisen palkkausta alentava vaikutus.

Työnantajakuvan kehittämistarkoituksessa on nuorten kesätyöntekijöiden (16-17 v.) palkkaamiseksi varattu henkilöstökeskuksen talousarvioon 1 milj. euron määräraha. Nämä kesätyöntekijät sijoittuvat virastoissa ja liikelaitoksissa soveltuviin tehtäviin erikseen virastojen ja liikelaitosten kanssa tehtävän suunnitelman mukaisesti.

Henkilöstökeskus antaa kesätyöntekijöiden palkkaamista koskevia lisäohjeita.

8.5

Työntekijät palkkatuetussa työssä

Virastoilla ja liikelaitoksilla on mahdollisuus palkata työllistämismäärärahoihin työtön helsinkiläinen määräaikaiseen työsuhteeseen. Palkkatuella työllistettävän henkilön palkka maksetaan keskitetyistä työllistämismäärärahoista. Palkkatuetussa työssä olevia työntekijöitä voidaan käyttää lisätyövoimana sellaisissa tehtävissä, jotka edistävät heidän sijoittumistaan avoimille työmarkkinoille joko kuntasektorille tai yksityisen tai valtion palvelukseen.

8.12.2008

Palkkaamalla henkilön palkkatuettuun työhön työnantaja sitoutuu siihen, että työntekijä voi työsuhteen aikana ja työajalla osallistua työllistymisedellytyksiä parantavaan kurssitukseen ja henkilökohtaiseen työvalmennukseen.

Palkkatuetussa työssä olevan työntekijän palkkaus määritellään sopimusten ja ohjeiden mukaisesti (Työllistetyt työntekijät 30.4.2008, kirje 29).

8.6

Eläkekustannukset

Virastot ja liikelaitokset tilittävät taloushallintopalvelulle (Talpaan) kuukausittain aina edelliseltä kuukaudelta maksettujen palkkojen ja palkkioiden osalta eläkekustannukset. Vuonna 2009 eläkekustannusvaraus on kaikille virastoille ja liikelaitoksille 28,5 %. Määräraha sisältää työnantajan palkkaperusteisen eläkemaksun, eläkemenoperusteisen maksun ja varhaiseläkemenoperusteisen maksun.

Valtion eläkejärjestelmän (VaEL) piiriin kuuluvista henkilöistä maksetaan työnantajan VaEL- eläkemaksu, joka on 21,65 % palkkasummasta.

8.7

Palkitseminen: palkkaus ja palkkiot

Rahallisen palkitsemisen kokonaisuuteen kuuluvat tehtävien vaativuuteen ja henkilön suoritukseen perustuva palkkaus, hyviin tuloksiin perustuvat täydentävät palkkiot sekä henkilöstöedut. Jotta palkitseminen omalta osaltaan tukisi kaupungin ja virastojen ja liikelaitosten tavoitteiden toteuttamista, palkitsemisen perusteet tulee määritellä toiminnan tavoitteiden mukaisiksi. Kunkin viraston tai liikelaitoksen palkitsemisperiaatteet määritellään palkitsemisohjelmassa.

On suositeltavaa, että kaikkia virka- ja työehtosopimusten ja kaupungin omien ohjeiden mukaisia palkitsemiskeinoja käytetään aktiivisesti. Tätä koskevat tavoitteet sisällytetään viraston tai liikelaitoksen palkitsemisohjelmaan.

8.7.1

Sopimuskorotukset vuonna 2009

Vuonna 2009 toteutetaan sekä tehtäväkohtaisten että henkilökohtaisten lisien korotuksia voimassa olevien virka- ja työehtosopimusten perusteella. Sopimuskorotukset kohdentuvat eri sopimusaloilla eri tavoin.

Virastojen ja liikelaitosten tulee pitää huolta siitä, että niiden päätettävissä olevat sopimuskorotukset toteutetaan ja kohdistetaan kaupungin

8.12.2008

strategioita ja omia tavoitteita tukevalla tavalla sekä virka- ja työehtosopimusten mukaisesti

8.7.2

Tehtäväkohtaisen palkan määrittelyn ja muuttamisen periaatteet

Työnantaja määrittelee uuden tai vaativuudeltaan olennaisesti muuttuneen tehtävän tehtäväkohtaisen palkan kulloinkin noudatettavan virka- tai työehtosopimuksen palkkahinnoittelukohtaan ja tehtävän vaativuuden arvioinnin perusteella. Tehtäväkohtaisen määrittelyä koskevat sopimuskohtat eroavat toisistaan eri sopimusaloilla.

Palkkauksen määrittelyyn tehtävän vaativuuden arvioinnin avulla tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tehtävän vaativuuden arvioinnissa käytetään kullakin sopimusallalla erikseen sovittuja vaativuuden arviointikriteerejä. Tehtäväkohtaisten palkkojen tulee olla johdonmukaisessa suhteessa toisiinsa tehtävien vaativuuden mukaisesti. Palkkaa määriteltäessä voidaan lisäksi ottaa huomioon kyseisen ammattialan ja kaupungin soveltama palkkataso vastaavissa tehtävissä. Henkilökohtaista lisää voidaan käyttää rekrytointitilanteissa henkilöstökeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimuksessa (TTES) käytetään palkkahaarukkaa ala- ja ylärajoineen ja tehtävät sijoitetaan annetun palkkahaarukan sisään tehtävän vaativuus ja muut edellä mainitut tekijät huomioon ottaen.

Henkilöstökeskuksen käytössä on ajantasaista tilastotietoa eri tehtävissä sovellettavista palkkatasoista. Virastojen ja liikelaitosten on syytä rekrytointitilanteissa hankkia henkilöstökeskukselta tietoa kysymykseen tulevista palkkatasoista.

Viranhaltijan tai työntekijän vaihtuessa tehtävän tehtäväkohtainen palkka säilyy ennallaan, jos tehtävän vaativuus säilyy ennallaan. Tehtäväkohtainen palkka voidaan määritellä korkeammaksi vain virka- tai työehtosopimuksen velvoittavien määräysten perusteella tai jos tehtävän vaativuus on arvioinnin perusteella olennaisesti lisääntynyt tai jos korkeampaa tehtäväkohtaista palkkaa on pidettävä perusteltuna ao. henkilöstöryhmän sisäisten palkkasuhteiden kannalta. Näissä tapauksissa palkankorotuksista pyydetään henkilöstökeskuksen lausunnon lisäksi talous- ja suunnittelukeskuksen lausunto.

Myös silloin, kun tehtävään valitaan uusi henkilö kaupungin organisaation sisältä, palkkaus määritellään edellä sanotulla tavalla. Tehtäväkohtaista palkkaa ei silloinkaan saa korottaa keinotekoisesti. Virastojen /liikelaitosten keskinäinen palkkakilpailu murentaa palkkausjärjestelmän

8.12.2008

perustuksia. Henkilökohtaiset lisät rekrytointitilanteessa määräytyvät henkilöstökeskuksen ohjeiden mukaisesti.

Organisaatiomuutoksia suunniteltaessa tulee ottaa huomioon se, miten muutokset vaikuttavat yksiköiden tehtävien vaativuuden arviointiin ja sitä kautta mahdollisesti tehtäväkohtaisiin palkkoihin. Välttämättömät palkantarkistukset näissä tilanteissa voidaan tehdä henkilöstökeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen lausuntojen perusteella (ks. jäljempänä). Ellei palkkarahoja ole tähän tarkoitukseen käytettävissä, tehtävien vaativuuden muutoksiin johtavia järjestelyjä ei tule toteuttaa.

Tehtäväkohtaisen palkan muuttaminen

Tehtävän vaativuus voi muuttua oleellisesti organisaatiomuutoksesta tai tehtävien uudelleenjärjestelystä johtuen tai tehtäväsisällön muuttuessa esimerkiksi osaamisen kehittymisen johdosta. Näissä tapauksissa tehtäväkohtainen palkka voidaan määrittellä uudelleen viraston tai liikelaitoksen päätöksin ja henkilöstökeskuksen lausunnon perusteella.

Henkilöstökeskuksen sekä talous- ja suunnittelukeskuksen lausunto pyydetään aina, kun valmistellaan palkkauksen tarkistamista em. perusteilla. Palkkojen tarkistukset toteutetaan viraston tai liikelaitoksen palkkamäärärahojen puitteissa.

8.7.3

Tehtävälisä

Tehtävälisää käytetään tilanteissa, joissa tilapäiset tehtävämuutokset aiheuttaisivat tehtäväkohtaisen palkan tarkistuksen virka- tai työehtosopimuksen mukaisesti (ks. esimerkiksi KVTES II luku, 5 § 2 mom ja TS II luku, 9 §, 2 mom ja OVTES osio A, yleinen osa 6 § 4 mom). Siten tehtävälisää maksetaan, kun tehtävä muuttuu olennaisesti vaativammaksi vähintään 10 työpäivän ajaksi esimerkiksi tilapäisistä organisaatio- tai tehtäväjärjestelyistä, tehtäväkierrosta tai vaativista projektitehtävistä johtuen. Tehtävälisä on käytössä KVTES:n, TS:n, OVTES:n ja LS:n piirissä.

Tehtävälisää käytetään esimerkiksi silloin, jos avoin tehtävä tai virka- tai työvapaalla olevan tehtävä hoidetaan uudelleenjärjestelyjen avulla ilman sijaisten palkkaamista.

Tehtävälisä on määräaikainen ja se myönnetään ao. tehtäväjärjestelyn kestämisajaksi.

Tehtävälisä rahoitetaan viraston tai liikelaitoksen palkkamäärärahoista. Ellei tehtävälisää voida rahoittaa palkkamäärärahoista, tehtäväjärjestelyt on hoidettava sellaisella tavalla, ettei tehtävälisään synny tarvetta.

8.12.2008

Koska tehtävälisä vastaa sopimuksen mukaista tehtäväkohtaisen palkan tilapäistä korotusta, se kuuluu varsinaiseen palkkaan. Tehtävälisä maksetaan euromääräisenä HIJAT-koodilla 420 TLM. Tämä palkkalajikoodi käyttäytyy tehtäväkohtaisen palkan tavoin.

8.7.4

Henkilökohtainen lisä

Henkilökohtaiset lisät määräytyvät virka- ja työehtosopimusten ja henkilöstökeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti.

8.7.5

Nopea palkitseminen

Kannustuslisä on kertapalkkio, jota käytetään yksilö- tai ryhmäpalkitsemiseen. Kannustuslisää käytetään, kun halutaan palkita yksilöitä tai ryhmiä erityisen hyvistä, useimmiten kertaluonteisista työsuorituksista.

Kannustuslisää suositellaan käytettäväksi erityisesti nopeaan, tilannekohtaiseen palkitsemiseen. Palkkion tulee olla tilanteeseen ja palkittavaan työsuoritukseen sopiva ja saajansa arvostama. On suositeltavaa, että virastot ja liikelaitokset määrittelevät omien tavoitteidensa mukaiset palkkioperusteet, joita voivat olla esimerkiksi taloudellinen toiminta, hyvä asiakaspalaute, palvelun laatu ja luotettavuus tai uusien toimintatapojen kehittäminen ja käyttöönotto.

Vuonna 2009 kannustuslisää voidaan maksaa kaikille kuukausipalkkaisille ja tuntipalkkaisille sopimusalaista riippumatta.

Kannustuslisä voi olla enintään 5 % kuukausipalkkaisen saajan vuotuisesta tehtäväkohtaisesta tai peruspalkasta. Tuntipalkkaisen työntekijän kannustuslisä voi olla enintään 5 % vuotuisesta perustuntipalkasta laskettuna. Kannustuslisä myönnetään euromääräisenä kertapalkkiona käyttäen HIJAT-järjestelmässä palkkalajikoodia 630 ja TPJAT-järjestelmässä koodia 634.

Nopeasta palkitsemisesta annetaan ohjeita henkilöstökeskuksen ohjekirjeessä 22.2.2007, nro 8.

8.7.6

Tulospalkkiojärjestelmä

Kaupunginjohtaja on hyväksynyt johtajistokäsittelyssä 5.10.2005 kaupungin tulospalkkioperiaatteet erikseen virastoille ja liikelaitoksille. Näitä periaatteita, joita voidaan tarvittaessa täydentää johtajistokäsittelyssä annettavilla ohjeilla, käytetään laadittaessa virastojen ja liikelaitosten vuosittaisia tulospalkkiojärjestelmiä.

8.12.2008

Kaupunginjohtaja on hyväksynyt vuosittain virastojen ja liikelaitosten päälliköiden tulospalkkioita koskevat periaatteet, joita sovelletaan niissä virastoissa ja liikelaitoksissa, joiden koko henkilökunta kuuluu tulospalkkiojärjestelmän piiriin.

Tulospalkkio on varsinaiseen palkkaan kuulumaton, pääsääntöisesti kerran vuodessa maksettava erillinen ryhmäpalkkio, joka määräytyy ennalta sovittujen tavoitteiden toteutumisen perusteella.

Tulospalkkioperiaatteiden mukaan tulospalkkiotekijät määrittävät tasapainoisen tulosajattelun periaattein siten, että ne mittaavat tuloksellisuutta asiakaskeksisyyden, talouden, prosessien ja osaamisen näkökulmasta. Jos tulospalkkiojärjestelmää käyttävässä virastossa tai liikelaitoksessa on käytössä tulokorttisolvellus, tulospalkkiojärjestelmän tuloskijät valitaan tulokortin tavoitteiden ja mittarien joukosta.

Kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaan tulospalkkioihin voidaan käyttää enintään 5 % tulospalkkioyksikön vuotuisesta palkkasummasta sen mukaan, miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Henkilökohtainen tulospalkkio voi olla enintään yhden kuukauden varsinaisen palkan suuruinen.

Tulospalkkiojärjestelmä on omarahoitteinen eli talousarvioon ei varata erillistä määrärahaa tulospalkkioita varten. Viraston tai liikelaitoksen tulosbudjettia laadittaessa järjestelmän mukaisten tulospalkkioiden ja niistä aiheutuvien henkilösivukulujen maksaminen tulee ottaa huomioon.

Mikäli hallintokunta ylittää sitovan talousarvionsa, tulospalkkioita ei voida maksaa, ellei ylitystarve johdu erityisistä hallintokunnasta riippumattomista hyväksyttävistä syistä.

Tulospalkkiojärjestelmää käyttävä virasto tai liikelaitos laatii oman vuosittaisen palkkiojärjestelmänsä kaupungin periaatteiden pohjalta ja kaupunginjohtajan mahdollisia täydentäviä ohjeita noudattaen. Ennen virastopäällikön käyttöönottopäätöstä tulospalkkiojärjestelmät käsitellään kaupunginjohtajistossa.

8.7.7

Seuranta ja raportointi

Henkilöstökeskus seuraa palkitsemista koskevien periaatteiden toteutumista säännöllisin raportein. Virastot ja liikelaitokset ovat velvollisia toimittamaan henkilöstökeskukseen seurantaan varten tarvittavat tiedot. Raportoinnista annetaan erillisohejeet.

8.12.2008

8.8

Tehtävänimikkeet

Khs päätti 27.10.2003 (1224 §) viran muuttamisesta ja tehtävänimikkeistä koskevista periaatteista. Tavoitteena on mm., että eri virastoissa ja liikelaitoksissa samankaltaisissa tehtävissä olevien kohdalla sovellettaisiin mahdollisimman yhtenäistä nimikkeistöä. Tämän vuoksi virastojen ja liikelaitosten tulee neuvotella etukäteen henkilöstökeskuksen kanssa suunnitellessaan uusien virka- tai tehtävänimikkeiden käyttöönottoa tai nimikkeiden muuttamista. Uusien johtaja- ja päällikköliitteisten nimikkeiden samoin kuin erilaisissa erityistehtävissä ja suurehkoissa henkilöstöryhmissä sovellettavien uusien nimikkeiden käyttöön ottaminen edellyttää henkilöstökeskuksen puoltavaa lausuntoa.

8.9

Henkilöstökoulutus ja henkilöstön kehittäminen

Tuloksellisuuden varmistaminen ja osaamistarpeiden ennakointi on keskeinen osa toiminnan kokonaissuunnittelua ja halutun tulevaisuuden luomista. Osaamisen kehittämisen tulee olla strategialähtöistä ja samalla jatkuvasti muuttuvia tarpeita arvioivaa ja ennakoivaa.

Keskeisiä tuloksellisuuteen vaikuttavia asioita ovat myös johtaminen ja esimiestyö. Virastojen ja liikelaitosten tulee varautua tulosbudjetissaan suunnitelmalliseen henkilöstön osaamisen sekä johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen.

Strategioiden käytäntöön viemistä edistävien koulutus- ja valmennusohjelmien suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ensisijaisesti käyttää kaupungin omia voimavaroja. Virastojen omien asiantuntijoiden lisäksi tätä tarkoitusta varten ovat käytettävissä kaupungin uuden liikelaitoksen Oiva Akatemian asiantuntijat ja heidän laaja ulkopuolinen yhteistyökumppaniverkostonsa.

Oiva Akatemia tarjoaa koulutus-, valmennus- ja konsultointipalveluja erityisesti johtamis-, esimies- ja asiantuntijaosaamisen kehittämiseen sekä muutostilanteissa olevien yksiköiden tukemiseen. Yhteisillä valmennuksilla lisätään verkostoitumista ja yhteistyötä kaupungilla yli hallintokuntarajojen. Tällä yhteistyöllä virastojen ja liikelaitosten omilla asiantuntijoilla on mahdollisuus keskittyä oman toimialansa henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämiseen.

Henkilöstön koulutusta voidaan toteuttaa myös oppisopimuksena yhteistyössä opetusviraston oppisopimustoimiston kanssa.

8.12.2008

Suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen osaamisen kehittämiseksi virastoja ja liikelaitoksia kehoitetaan laatimaan vähintään vuoden pituinen henkilöstön kehittämissuunnitelma, joka on koottu eri vastuualueiden kehittämistarpeiden pohjalta.

8.10

Oppisopimuskoulutus

Virastot ja liikelaitokset voivat talousarvionsa puitteissa järjestää oppisopimuskoulutusta. Oppisopimuskoulutus on vartenotettava muoto koulutettaessa uusia työntekijöitä työvoimapula-aloille sekä täydennetyssä henkilöstön ammatillista koulutusta. Kun virasto tai liikelaitos palkkaa omin varoin uuden oppisopimusoppilaan, tarvitaan täyttölupa.

Oppisopimuskoulutusta voidaan järjestää myös henkilöstökeskuksen määrärahoihin. Tästä oppisopimuskoulutuksesta tulee tehdä esitykset henkilöstökeskukselle ennen oppisopimusoppilaan ottamista.

8.11

Henkilöstön työhyvinvointi

Kaikissa virastoissa ja liikelaitoksissa jatketaan henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimia. Tavoitteena on saada henkilöstön työ- ja toimintakyky säilymään hyvänä ja eläkkeelle lähtemisen ajankohta siirtymään nykyistä pidemmälle. Kaupungin keskitettyä työhyvinvointitoimintaa johdetaan henkilöstökeskuksesta. Toimintaa varten on asetettu ohjaus- ja seurantaryhmä. On tärkeää, että työhyvinvoinnin edistämistoiimiin saadaan osallistumaan ja sitoutumaan kaikki työyhteisöt ja koko henkilöstö.

Työhyvinvointityöhön varattuja keskitettyjä määrärahoja käytetään ensisijaisesti sellaisiin työhyvinvointia tukeviin hankkeisiin, joiden vaikutusten arvioidaan ulottuvan koko kaupungin tai ainakin usean viraston tai liikelaitoksen henkilökuntaan. Virastojen ja liikelaitosten omat työhyvinvointihankkeet rahoitetaan ao. virastojen ja liikelaitosten määrärahoista.

8.12

Viran perustaminen ja lakkauttaminen

Hallintosäännön 11 §:n mukaan "kaupunginhallitus päättää virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä siitä, milloin virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa. Kaupunginvaltuusto päättää kuitenkin kaupunginjohtajan, apulaiskaupunginjohtajan sekä viraston tai liikelaitoksen päällikön viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä siitä, milloin tällaiseen virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa. Virkasuh-

8.12.2008

teeseen ottava viranomainen päättää virkasuhteen muuttamisesta työ-sopimussuhteeksi.”

Viran muuttamista ja tehtävänimikkeitä koskevien periaatteiden (Kkansl/Heos 27.10.2003) mukaan uuden viran perustamisesityksen tekee lauta- tai johtokunta taikka viraston tai liikelaitoksen päällikkö. Samoin menetellään, jos työsuhteinen tehtävä halutaan muuttaa viraksi. Sama viranomainen, joka tekee viran perustamisesityksen, esittää viran lakkautettavaksi.

Talousarvion käsittelyn yhteydessä ei perusteta yksittäisiä virkoja. Talousarviossa on kuitenkin voitu hyväksyä hallintokunnalle vakanssilisäyksiä. Mikäli lisävakanssi edellyttää virkaa, viran perustamisesitys on tuotava kaupunginhallituksen käsittelyyn.

9 ERILLISOHJEET

9.1 Hankinnat

Kvsto hyväksyi 12.11.2008 (253 §) uuden hankintasäännön. Hankintojen toteuttamisessa ja kehittämisessä virastojen ja liikelaitosten tulee huomioida myös johtajistossa käsitelty hankintastrategiatyöryhmän 31.3.2006 päivätty raportti ja siihen liittyvä kaupunginjohtajan toimeenpanopäätös 16.8.2006, 701 §.

Hankinnat on kilpailutettava, ellei kilpailuttamisvelvollisuudesta ole säädetty poikkeusta. Hankintamenettely on toteutettava tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Hankintojen toteuttaminen on säännelty yksityiskohtaisesti hankintalainsäädännössä, Helsingin kaupungin hankintasäännössä ja toimintaohjeessa harmaan talouden torjumiseksi kaupungin hankintojen yhteydessä sekä muissa kaupungin antamissa määräyksissä, päätöksissä ja ohjeissa.

Pyydettyessä tarjouksia julkisissa hankinnoissa pyritään ottamaan huomioon myös pienten yritysten osallistumismahdollisuudet.

Hankintalainsäädäntö edellyttää, että hankinnasta on tehtävä kirjallinen päätös, joka perusteltava.

Hankintasäännön mukaan hankintalainsäädännön kynnysarvon alittavat (sosiaali- ja terveystaloudessa alle 50 000 euron, rakennusurakoissa alle 100 000 euron ja erityisaloilla erityisalojen EU-kynnysarvon alittavat), arvonlisäverottomalta arvoltaan vähintään 15 000 euron hankinnat on merkittävä toimielimen pöytäkirjaan tai viranhaltijan päätösluetteloon. Tällaiset hankinnat on kilpailutettava, ellei hankintayksiköllä ole

8.12.2008

perusteltua syytä tehdä hankintaa kilpailuttamatta. Kilpailuttamatta jättäminen on perusteltava hankintapäätöksessä.

Arvonlisäverottomalta arvoltaan alle 15 000 euron hankinnat (ns. pienhankinnat) on dokumentoitava tarkoituksenmukaisella tavalla. Tällaiset hankinnat on toteutettava suunnitelmallisesti, taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti ja niissä on pyrittävä käyttämään hyväksi puitejärjestelyjä. Yksittäinen hankinta voidaan tehdä kilpailuttamatta.

Niissä hankinnoissa, joissa keskitetysti kilpailuttamalla voidaan käyttää hyväksi kaupungin koko ostovoimaa, hallintokunnan tulee erityisesti ottaa huomioon Khn päätökset yhteishankinnoista ja keskitetystä kilpailuttamisesta (Khs 8.1.1996, 46 §, Khs 3.2.1997, 237 §), sekä yhteishankinnoista tehdyt päätökset ja ohjeet. Yhteishankintasopimuksia tulee noudattaa ja niistä voidaan poiketa vain perustellusta syystä.

Keskitetysti kilpailutetuista hankinnoista yhteishankintayksikkö tekee puitesopimuksen, jonka perusteella hallintokunnat hankkivat tavarat ja palvelut. Puitesopimuksen sisällöstä riippuen tilaukset tehdään joko ennalta määritellyltä toimittajalta tai järjestämällä minikilpailutus (puitejärjestelyn sisäinen kilpailutus) tilauksesta toimittajien välillä.

Yhteishankintayksiköt konsultoivat omalla vastuualueellaan virastojen ja liikelaitosten tavara- ja palveluhankintojen tarjouskilpailussa. Yhteishankintayksiköt kilpailuttavat yhteishankintojen lisäksi myös erillishankintoja virastojen ja liikelaitoksien toimeksiannosta.

Hankinnan tekeminen sisältää julkisen vallan käyttöä, eikä tällaista toimivaltaa voida delegoida muille kuin viranhaltijoille. Sääntötoimikunnan 26.3.2004 kirjeen nro 111 mukaan viranhaltija voi kuitenkin oikeuttaa alaisensa työsuhteessa olevan henkilön toteuttamaan hankintoja viranhaltijan vastuulla.

Hallintokuntien päättämät hankintavaltuusrajat tarkoittavat arvonlisäverotonta arvoa.

Kunkin hankintavaltuuksia delegeoineen toimielimen ja viranhaltijan tulee tarkistaa tekemänsä hankintavaltuus päätökset ja tarvittaessa muuttaa ne vastaamaan edellä annettua ohjeistusta.

9.2 Tietotekniikka ja -liikenne

Tietotekniikkaa ja tietoliikennettä koskevissa asioissa noudatetaan ohjetta Tietohallinnon vastuut ja ohjausmenettelyt Helsingin kaupungin-

8.12.2008

hallinnossa (Khs 2.5.2007, § 627, Tietotekniikkastrategia vuosille 2007-2010, liite 2).

Kaupungin tietotekniikan hankeohjelman vuosille 2009-2011 seurannasta ja hankehallinnasta talous- ja suunnittelukeskus antaa ohjeet erikseen.

Hallintokuntien on noudatettava kaupunkitasoisia strategioita, arkkitehtuureja, standardeja ja käytettävä yhteisiä tietojärjestelmiä ja yhtenäistä tietoteknistä infrastruktuuria. Lisäksi hallintokuntakohtaisten järjestelmien on toteutettava yhteensopivuusperiaatetta yhteisten ja tarvittavilta osin toisten hallintokuntien järjestelmien kanssa. Hankkeissa, joissa käytetään tietoteknisiä ratkaisuja, on edellä olevan varmistamiseksi hankittava Tasken tietotekniikkaosaston hyväksyntä olemalla yhteydessä tietotekniikkaosastoon ratkaisun määrittelyn alkaessa.

Palvelu-, laite- ja ohjelmistohankinnoissa, joiden kokonaisarvon arvioidaan ylittävän 100 000 euroa, tulee olla yhteydessä Tasken tietotekniikkaosastoon ennen tarjouskilpailun järjestämistä.

9.3

Konsulttipalveluiden hankinta

Konsulttipalveluiden hankinnassa on noudatettava Kvston hyväksymää hankintasääntöä.

9.4

Leasingrahoituksen käyttö

Kvsto hyväksyi leasingrahoituksen käytön periaatteet 15.6.1994 (asia 3) ja Khs antoi (20.6.1994, 999 §) ohjeet leasingrahoituksen käytöstä. Vuoden 2009 talousarviossa on määritelty kaupunginjohtajan oikeus leasing sopimusten tekemiseen enintään 100 milj. euron pääoma-arvosta. Nordea-Rahoitus Oy:n kanssa tehty sopimus yhteensä enintään 23,5 miljoonan euron arvoisista hankinnoista on voimassa 31.1.2009 saakka. Hankintakeskus koordinoi leasinghankintoja ja se on antanut menettelystä tarkemmat ohjeet. Uudesta leasingrahoitussopimuksesta tiedotetaan hallintokuntia sopimuksen tekemisen jälkeen.

9.5

Irtaimiston hankinta-arvot

Vuonna 2009 irtaimistorekisteriin merkittävän irtaimiston hankinta-arvon alaraja on 1 500 euroa ilman arvonlisäveroa. Irtaimistorekisteriin voi merkitä aktivoitavan omaisuuden, vaikka se on myös käyttöomaisuuskirjanpidossa, jos hallintokunta niin haluaa.

8.12.2008

9.6

Vakuutusrahastomaksut

Khs on päättänyt vakuutusrahaston sääntöjen 3 §:n määräysten perusteella talousarvion laatimista koskevien ohjeiden antamisen yhteydessä, että vuoden 2009 talousarviossa vakuutusrahastomaksun suuruus on yksi promille vakuuttamattoman poistonalaisen käyttöomaisuuden kirjanpitoarvosta. Vakuutusrahastomaksua maksetaan siitä ajankohdasta lukien, kun omaisuus merkitään taseeseen ao. käyttöomaisuustilille. Keskenäisestä omaisuudesta ei vakuutusrahastomaksua makseta. Maa- ja vesiomaisuudesta, aineettomasta käyttöomaisuudesta ja yleisessä käytössä olevasta omaisuudesta (esim. liikenneväylät, puistot, leikkipaikat) ei veloiteta vakuutusrahastomaksua.

Liikelaitosten osalta vakuutusrahastomaksu on viimeksi kuluneiden viiden vuoden keskiarvo laitokselle maksetuista vakuutusrahastokorvauksista, kuitenkin vähintään yksi promille vakuuttamattoman poistonalaisen käyttöomaisuuden kirjanpitoarvosta.

Vakuutusrahaston maksusuudet tilitetään Talpaan. Tilityksen on perustuttava laskelmaan, joka on laadittu käyttöomaisuustilittäin ja joka on tarvittaessa saatavissa hallintokunnalta.

Korvaukset rahastosta maksetaan kaupunginjohtajalle tehtävien erillisten esitysten perusteella. Rahastosta korvattavien vahinkojen alaraja on eräin poikkeuksin 17 000 euroa. Korvausta vakuutusrahastosta on haettava sen vuoden aikana, jona vahinko on tapahtunut, kuitenkin viimeistään vahinkotapahtumaa seuraavan vuoden loppuun mennessä.

9.7

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuutta ovat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa tai ovat palvelutoiminnan käytössä useampana kuin yhtenä tilikautena. Käyttöomaisuushyödyke hankitaan investointiosan määrärahoilla. Jos käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno alittaa 10 000 euroa (pienhankinta), voidaan hankintameno kirjata kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi. Hankinta tehdään tällöin käyttötalouden määrärahoilla.

Jos kerralla hankitaan useampia alle 10 000 euron hyödykkeitä, jotka yhdessä muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden ja yhdessä ylittävät 10 000 euron rajan, on kysymyksessä käyttöomaisuushankinta. Em. käyttöomaisuus hankitaan investointiosan määrärahoilla, aktivoidaan taseeseen ja poistetaan suunnitelman mukaan. Rakennusten korjausten osalta on harkittava erikseen, onko korjaus vuosikorjauksen vai perusparannuksen luonteista. Vuosikorjaukset ra-

8.12.2008

hoitetaan käyttötalousosan määrärahoilla, eivätkä ne ole poistonalaista käyttöomaisuutta. Peruskorjausmenot aktivoidaan sen hallintokunnan taseeseen, jonka taseessa peruskorjattava hyödyke on.

Aktivoidavan kaupungin oman työn arvo kirjataan taseeseen "Valmistus omaan käyttöön" –tulostilin kautta.

Kvsto hyväksyi 18.9.1996 käyttöomaisuuden arvostusperiaatteet ja poistosuunnitelman sekä 14.11.2001, 18.6.2003, 29.11.2006 poistosuunnitelmien tarkistukset. Lauta- ja johtokunnat ovat vahvistaneet virastojen ja liikelaitosten tarkemmat poistosuunnitelmat näiden poistoai-kojen rajoissa.

9.8

Virka- ja työtehtävien hoitamiseen liittyvä matkustaminen ja kuljettaminen

Kaupunginjohtaja on antanut 28.2.2008 (4078 §) virka- ja työtehtävien hoitamiseen liittyvät matkustamista ja kuljettamista koskevat ohjeet. Ohjeissa käsitellään mm. virkamatkoja, matka- ja taksikorttien sekä pysäköintimaksuvälineiden käyttöä.

9.9

Autojen hankinta

Kaupunginjohtajan päätös tarvitaan

- hankinta-arvoltaan yli 25 000 euron (sis. alv) hintaisten henkilöautojen
- erikoisautoiksi rekisteröitävien henkilöautojen sekä
- henkilö- ja pakettiautojen, jotka lisäävät kaupungin auto-kantaa (ei koske liikelaitosten pakettiautohankintoja), hankkimiseen.

Hallintokunnan tulee liittää autoesitykseensä aina HKR-Tekniikan korjaamon kuntoarvio ja tarkastusselostus korvattavasta autosta.

Samoin on meneteltävä hankittaessa henkilö- ja pakettiautoja leasing-sopimuksella (ks. ohjeet leasingrahoituksen käytöstä Khs 20.6.1994, 999 § ja noudattamisohjeiden sivu 22 leasingrahoituksen käytöstä).

Autojen, kuten myös muun poistonalaisen irtaimen omaisuuden hankinta varten varatut määrärahat sisältyvät liikelaitoksia lukuun ottamatta investointiosan lukuun 8 09, Irtaimen omaisuuden perushankinta.

9.10

Luottokorttien käyttö

Kaupunkia tai jotakin sen virastoa tai liikelaitosta sitovien luottokorttien hankintaan on saatava kaupunginkamreerin lupa (Rj 23.4.2008, 65 §).

8.12.2008

Huoltoasemilla kaupunkia sitovaa luottokorttia käytettäessä on muista ostoista kuin poltto- ja voiteluaineista oltava eritelty kuitti.

9.11

Luottotappiot

Luottotappioita ei käsitellä myynnin oikaisuerinä, vaan ne kirjataan muihin toimintakuluihin. Rahoitustoimintaan liittyvät luottotappiot käsitellään muina rahoituskuluina.

9.12

Matka-, matkatavara- ja matkavastuuvakuutus

Kaupunki on vakuuttanut kaupungin luottamustoimissa ja kaupungin palveluksessa olevat henkilöt virkamatkan ajalta.

9.13

Jäsenyydet

Jäsenmaksuliitteessä (vuoden 2009 talousarvion liite 2) on hallintokunnittain lueteltu kaikki ne järjestöt, joihin kaupunki on hallintokuntien esityksestä Khn päätöksellä liittynyt. Hallintokunnat maksavat näiden järjestöjen jäsenmaksut talousarviomäärärahoillaan. Jäsenmaksut kirjataan menolajille "Muut menot".

Viraston tai liikelaitoksen esityksestä kaupunginhallitus päättää kaupungin liittymisestä järjestöihin ja kaupunginjohtaja määrää kaupungin edustajan yhdistysten vuosikokouksiin. Järjestöistä eroamisesta voi päättää viraston tai liikelaitoksen päällikkö. Päätöksestä on toimitettava ilmoitus ao. järjestölle ja päätösluettelonote talous- ja suunnittelukeskukselle.

9.14

Sponsorirahan käytöstä

Hallintokunnat voivat etsiä omalle työlleen ulkopuolisten sponsorien tukea. Yhteistyökumppaneita voivat olla esim. yritykset ja yhteisöt. Sponsoriyhteistyö on sisällöltään monimuotoista ja laaja-alaista. Se on sopimuksellista, molemminpuolista ja vastikkeellista. Sponsorointiyhteistyön kumppaniksi hankittavien ja hyväksyttävien organisaatioiden tulee toimintansa sisällön ja laadun suhteen täyttää eettiset säännöt ja viraston sponsorointiyhteistyölle määriteltujen sponsorointisääntöjen perusehdot. Vastuu sponsoroinnin hankinnasta ja sponsorirahan käytöstä on aina virastolla ja sen päälliköllä.

Sponsorirahan käytöstä ja käsittelystä kirjanpidossa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto on antanut 17.11.1999 ohjeet hallintokunnille.

8.12.2008

9.15

EU-hankkeet ja muut ulkopuolisista rahoituslähteistä rahoitettavat hankkeet

EU-hankkeista ja muista ulkopuolisista rahoituslähteistä rahoitettavista hankkeista aiheutuvat menot ja tulot käsitellään kirjanpidossa bruttona.

Saadut rahoitusosuudet kirjataan tulotilille Tuet ja avustukset. Tälle tulotilille avataan tarvittaessa seuraavat alakohdat:

- Muut tuet ja avustukset valtiolta (tähän kirjataan valtion välittämät EU-tuet ja avustukset sekä valtiolta hankkeelle saatu muu tuki)
- EU-tuki kunnan kehittämissuunnitelmaan (tähän kirjataan vain kaupungin suoraan EU:lta saamat tuet ja avustukset)
- Muut tuet ja avustukset muilta (tähän kirjataan projektin/hankkeen saamat tuet ja avustukset muilta ulkopuolisilta rahoittajilta)

Mikäli hanke tuottaa toiminnastaan varsinaista tuloa on se kirjattava asianomaiselle tulotilille.

Kaikki hankkeen menot, tulot ja rahoitusosuudet on voitava todeta kirjanpidosta yksilöidysti joko saman hankenumeron tai kustannuspaikan alta.

Mikäli talousarviossa olevan hankkeen menojen perusteena on ollut EU-rahoituksen saaminen, eikä hankkeeseen saadakaan EU:lta tukea, ei menoja myöskään saa syntyä.

Kaikkien kehittämishankkeiden ja projektien on arvioitava työn tuloksia vuotta ennen niiden päättymisajankohtaa, jotta voidaan pohtia, mikä osa kehittämistyöstä olisi järkevää siirtää kaupungin omaan toimintaan ja mikä osa voi jatkua muuna toimintana.

9.16

Opinnäytetutkimusten käyttö

Khs on antanut 16.12.1996 (1822 §) ohjeet opinnäytetutkimusten käytössä.

8.12.2008

9.17

Avustusten myöntäminen

Avustusmäärärahat on tarkoitettu yhteisöjen vuoden 2009 toiminnan tukemiseen. Näin ollen avustusmäärärahoja ei voi käyttää muiden hallintokuntien järjestämien projektien rahoittamiseen tai muun toiminnan tukemiseen.

Avustuksia myönnettäessä on otettava huomioon avustusten yleisohjeiden (Khs 21.1.2002, 93 §) lisäksi vuoden 2009 talousarvion ponsi 3 (ks. sivu 8).

Vuoden 2009 avustusten jakamisesta, maksattamisesta ja vuoden 2009 avustusten hakumenettelystä Khs antaa erikseen ohjeet.

9.18

Ympäristölaskenta ja ympäristöraportointi

Ympäristökeskus laatii Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2009 hallintokuntien ympäristöä koskevien selvitysten ja ympäristöraporttien perusteella. Vastuu tiedon tuottamisesta kuuluu kaikille hallintokunnille. Ympäristökeskus antaa tarkemmat ohjeet tiedon tuottamisesta ympäristöraporttia varten.

Liikelaitokset laativat omasta toiminnastaan ympäristö- tai yhteiskuntavastuun raportin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.6.2002 kestävä kehityksen toimintaohjelman ja 30.3.2005 kaupungin uuden ympäristöpolitiikan, jossa esitetään strategiset tavoitteet kaupungin toiminnan ekologiselle kestävyydelle. Ympäristöpolitiikan mukaan virastot ja liikelaitokset tehostavat ympäristöjohtamistaan.

YTV:n hallitus hyväksyi 14.12.2007 Pääkaupunkiseudun ilmastostrategian vuoteen 2030. Ilmastostrategian mukaan kaupunkien on toimittava esikuvana kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

Virastojen ja liikelaitosten tulee seurata vuodelle 2009 asettamiensa ympäristöä koskevien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä eritellä ympäristökustannukset muista kustannuksista. Lisäksi virastojen ja liikelaitosten tulee seurata ympäristöpolitiikan ja ilmastostrategian toteutumista ympäristökeskuksen ohjeiden mukaisesti sekä edelleen kehittää omalla hallinnonalallaan kestävä kehityksen indikaattoreita ja ympäristöasioiden seurantaa.

8.12.2008

Virastojen ja liikelaitosten on raportoitava em. asioista toimintakertomuksessaan sekä ympäristökeskukselle ympäristöraportin laatimisesta annettavien ohjeiden mukaisesti.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen "Ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksessä." Samoin yleisohjeessa "Kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta" on kohta Ympäristöasiat.

9.19

Edustusmenot

Kaupunginjohtaja on antanut (15.11.2004, 2129 §) ohjeet kaupungin edustamisesta ja vieraanvaraisuuden osoittamisesta.

Edustusmenot ovat vieraanvaraisuudesta tai huomaavaisuudesta aiheutuneita menoja, joilla pyritään uusien toimintasuhteiden luomiseen, entisten säilyttämiseen tai parantamiseen tai muutoin toiminnan edistämiseen. Edustamisen tulee selkeästi liittyä viraston tai liikelaitoksen toimialaan ja tehtäviin. Edustusmenot kohdistuvat sidosryhmiin, luottamushenkilöihin, asiakkaisiin ja muihin ulkopuolisiin tahoihin, mutta ei omaan henkilökuntaan.

Edustusmenot kirjataan tulo-/menolajiluokitukselta poiketen tuloslaskelman muiden toimintakulujen ryhmään tätä varten avatulle omalle tililleen.

Vieraanvaraisuuden vastaanottamisesta annetaan erikseen ohjeet.

9.20

Laadun kehittäminen

Laadun kehittämisessä painottuu seuraavina vuosina tuotantoprosessien parantaminen sekä johtamisen ja toiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen itsearviointin ja keskijohdon koulutuksen avulla.

Helsingin kaupunki on ollut vuoden 2005 alusta Suomen Laatu yhdistys ry:n päättävä jäsen, joten virastojen ja liikelaitosten käytössä ovat Laatukeskuksen kaikki jäsenedut. Myös Helsinki – elinvoimainen pääkaupunki (HEP) hankkeen julkaisut auttavat virastoja ja liikelaitoksia toimintansa jatkuvassa kehittämisessä.

Vuosina 2008–2009 jokaisen toimintayksikön tulee tehdä johtamisen ja suorituskyvyn itsearviointi (Kj 28.3.2008, 4151 §) hyväksikäyttäen Suomen laatupalkintokilpailun arviointimallia tai vastaavaa. Oiva Akatemian henkilöstö ja valmennustilaisuudet tukevat virastojen ja liikelaitosten johtamisen ja suorituskyvyn itsearviointien suorittamista. Seuraava kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailu järjestetään vuonna 2010.

8.12.2008

Tuottavuuslaskennan kehittämisprojektia on toteutettu vuosina 2007-2008. Hankkeen tuloksena kaupungin tuottavuuslaskentaohjeistus uusitaan vuonna 2009. Tavoitteena on, että virastoilla ja laitoksilla on toiminnassa oleva tuottavuuden mittaamistapa vuoden 2011 alusta alkaen. Kaupungin tuottavuuskehitys saadaan mitattua 2012 alusta alkaen.

Kehittämistoiminnassa noudatetaan Kj:n johtajistokäsittelyssä (22.5.2002, 47 §) hyväksymiä kehittämistoiminnan ohjeita.

9.21

Kilpailun käytön periaatteet

Kilpailuttamisen osalta noudatetaan Khn 16.12.1996 (1826 §) hyväksymiä kilpailun käytön periaatteita.

9.22

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta turvaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja talousarvion toteutumista. Ne edistävät kaupungin hallinnon tuloksellisuutta puuttamalla toimintaa ja tavoitteita uhkaaviin tekijöihin ennakoivasti. Riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa johtamista.

Riskienhallintaa kaupungilla ohjaavat riskienhallinnan yleisohje (Heli-intra: Khs 15.4.2002, 548 §, ohje) ja riskienhallinnan toimintaohje (Heli-intra: Kj 26.6.2002, 57 §, ohje) sekä sisäisen valvonnan yleisohje (Heli-intra: Khs 15.10.2007, 1305 §, ohje). Lisäksi riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta on voimassa, mitä kaupungin johtosäännöissä ja taloussäännössä niistä on päätetty.

Kaupungin riskienhallinnan yleisohjeen mukaan vastuu riskienhallinnan järjestämisestä virastoissa ja liikelaitoksissa kuuluu virastopäällikölle. Samoin sisäisen valvonnan järjestämisvastuu kuuluu virastopäälliköille. Virastoilla ja liikelaitoksilla tulee olla tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet sekä riskien varalle että korjaaviin toimintoihin riskien toteutuksessa. Riskien tunnistaminen, arviointi ja riskien edellyttämien toimenpiteiden määrittely tulee tehdä säännöllisesti.

Virastot ja liikelaitokset toteuttavat riskienhallintaa omien suunnitelmien mukaisesti. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan onnistumista seurataan osana toiminnan tuloksellisuuden seurantaa. Poikkeamat tavoitteiden saavuttamisessa ja poikkeamien syyt tulee selvittää ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

8.12.2008

Kaupunginjohtajan (Kj 10.10.2007, 76 §) nimeämä riskienhallinnan koordinaatioryhmä ohjaa ja valvoo virastojen ja liikelaitosten riskienhallintaa. Ryhmä edistää toimintatapoja, joilla riskienhallinta kytketään selkeästi osaksi strategia- ja talousarvioprosessia, raportointia ja seuranta sekä virastotasolla että kaupunkitasolla. Ryhmä toimii foorumina, jossa keskustellaan poikkihallinnollisesti ja yli organisaatorajojen vaikuttavista uhkatekijöistä, riskeistä ja toimenpiteistä. Ryhmä kokoaa kokonaisnäkemyksiä kaupunkitasolla merkittävistä riskeistä. Koordinaatioryhmä järjestää riskienhallinnan koulutusta ja laatii ohjeistusta yhdenmukaistamaan riskienhallintaa koko organisaatiossa.

9.23

Innovaatorahaston käyttö

Helsingin kaupungin innovaatorahasto perustettiin Kvston päätöksellä 19.6.2002. Rahaston sääntöjen mukaan sen tarkoituksena on Helsingin osaamisperustan vahvistaminen yhteistyössä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa. Varoja käytetään rahaston tarkoituksen mukaisen joko kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteutettavien tulevaisuuden elinkeinoperustaa luovien investointihankkeiden ja projektien rahoitukseen.

Rahaston peruspääomaksi siirrettiin vuoden 2001 tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä 16 818 792,65 euroa. Innovaatorahasto toimii itsenäisenä taseyksikkönä, jolloin rahastoa eivät koske budjettivuoden rajoitukset. Rahastosta voidaan sitoa varoja useammalle vuodelle.

Vuoden 2009 aikana virastot ja liikelaitokset eivät voi hakea vuonna 2009 alkaville uusille hankkeille rahoitusta innovaatorahastosta, koska rahaston pääoma on sidottu ennen vuotta 2009 alkaneiden hankkeiden rahoittamiseen.

Jo käynnissä olevien innovaatorahastohankkeiden jatkorahoitushakemukset kustannusarvioineen vuodelle 2010 on lähetettävä kaupunginhallitukselle 29.10.2009 mennessä.

9.24

Pääkaupunkiseudun yhteistyöhankkeet

Pääkaupunkiseudun kaupunginvaltuustot (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) hyväksyivät 22.5.2006 yhteisiä linjauksia toteuttavan yhteistyösopimuksen. Yhteistyösopimuksen hankkeiden ja toteuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden valmistelu tehdään pääkaupunkiseudun neuvottelukunnan ohjauksessa ja koordinoimana. Valmistelua johtaa pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien kokous ja valmistelusta huolehtivat apulaiskaupunginjohtajien ja toimialajohtajien ryhmät tai kaupunginjohtajien

8.12.2008

tajien kokouksen nimeämät työryhmät. Yhteistyösopimuksen mukaisten yhteistyöhankkeiden jatkovalmistelua varten kesäkuussa 2006 asetettujen 14 työryhmän työskentely on edennyt toimeksiannon mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston 19.6.2007 hyväksymien kunta- ja palvelurakennuudistuksesta annetun lain 7§:n ja 10§:n mukaisten seudun yhteistyötä linjaavien suunnitelmien mukaisesti toimenpiteiden toteuttamista jatketaan vuonna 2009 toiminnan ja talouden suunnittelun ja muun päätöksenteon valmistelun yhteydessä. Vuonna 2009 toteutettavat seudulliset yhteistyöhankkeet ja toimenpiteet on tarkennettu tavoitteiksi asianomaisten virastojen ja laitosten talousarvioissa tai se tehdään tulosbudjettien 2009 tarkistamisen yhteydessä.

10 RAKENTAMINEN JA TOIMITILAT

10.1 Rakennuttamisjärjestelyt

Yksityisten rakennuttajapalvelujen käytöstä on voimassa Khn päätös 12.1.1998 (49 §).

Talonrakennuksen investointimäärärahat on osoitettu kiinteistölautakunnalle lukuun ottamatta pelastuslaitoksen hankkeita, joiden määrärahat on osoitettu pelastuslautakunnalle.

10.2 Hankkeiden ohjaus

Voimassa ovat Khn 20.12.2004 hyväksymät **Tilahankkeiden käsitteilyohjeet 2004.**

Ohjeet määrittelevät erilaisten tilahankkeiden suunnitteluvaiheet, niiden pääsisällön, suunnitelmien käsittelytavan ja vastuusuhteet Helsingin kaupungin organisaatiossa.

Ohjeet koskevat kaikkia kaupungin investointi- ja vuokratilahankkeita (uudisrakennus-, laajennus-, muutos-, korjaus- ja peruseräparannushankkeet sekä vuokratilat). Ohjeet koskevat myös kaupungin yhtiöiden muita kuin asuntohankkeita sekä niitä ulkopuolisia kumppanuus-, leasing- tms. hankkeita, joissa kaupunki on mukana.

Ohjeissa on täsmennetty eri osapuolten tehtävät hankeprosessissa. Samalla on tarkennettu hankeprosessin keskeisten osien, tarveselvityksen ja hankesuunnitelman, sisältöä ja vastuunjako.

Khs on lisäksi 11.6.2001 (863 §) kehottanut kaikkia hallintokuntia ja erityisesti kaikkia rakennuttavia yksiköitä ryhtymään toimenpiteisiin talon-

8.12.2008

rakennushankkeiden kustannusohjauksen tehostamiseksi asiaa selvittäneen työryhmän ehdotusten pohjalta. (Talorakennushankkeiden kustannusohjauksen tehostaminen, työryhmän loppuraportti 5.4.2001).

10.3

Hankkeiden rahoitus

Rakennushanke tulee suunnitella ja ohjelmoida niin, että se voidaan toteuttaa talousarvion mukaisessa aikataulussa ja talousarvioon merkityn määrärahan puitteissa.

Niiden hankkeiden kohdalla, joita ei voida rahoittaa käytettävissä olevilla määrärahoilla, on ennen urakkasopimusten tekoa päätettävä rahoituksen sitomisesta talousarviovuotta seuraaville vuosille. Päätöksen tekee kaupunginvaltuusto tilaajahallintokunnan esityksestä. Esitys tehdään luontevimmin hankesuunnitelmaesityksen yhteydessä. Tilaohjeiden mukaan esitys ei ole tarpeen sellaisissa tapauksissa, joissa talousarviovuotta seuraavan vuoden rahoitustarve on vähäinen ja/tai se olisi mahdollista rahoittaa tilaajahallintokunnan käytettävissä olevien talousarviomäärärahojen puitteissa.

Liikelaitokset rahoittavat talousarvionsa perusteluissa esitetyt investoinnit talousarvioon sisältyvän laitoksen rahoituslaskelman mukaisesti.

Rakennuspalveluita hankittaessa ja urakkasopimuksia tehtäessä on otettava huomioon Kvston 12.11.2008 hyväksymä kaupungin hankintäsääntö, joka sisältää myös rakennusurakoita koskevat ohjeet.

10.4

Katu- ja liikennehankkeet

Katu- ja liikennehankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa on, siltä osin kun on kysymyksessä selvät itsenäiset kokonaisuudet, noudatettava soveltuvien osien tilahankkeiden käsittelyohjeita.

10.5

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2008–2017 (MA-ohjelma)

Virastojen ja liikelaitosten on vuoden 2009 toimintasuunnitelmia tarkistaessaan ja määrärahojen käyttöä suunnitellessaan otettava huomioon kaupunginvaltuuston 13.2.2008 hyväksymän MA – ohjelman kohdenetun asuntotuotannon osalta edellytetyt toimenpiteet. Erityisesti tämä koskee käynnistettävien uusien asuntoalueiden esirakentamista, likaantuneiden maiden puhdistamista ja perusinfran rakentamista.

8.12.2008

10.6

Toimitilat

Khs päätti 9.4.1996 (530 §), että maan ja huonetilojen vuokrauksessa siirrytään käyvän vuokran perintään ja erilliseen avustusjärjestelmään.

Uudet kaupungin palvelutilat vuokrataan hallintokunnille kustannusperusteisesti määräytyvään vuokratasoon. Kaupungin omistamista likvideistä tiloista (toimistot, varastot, tuotantotilat) peritään markkinavuokra. Kaupungin ulkopuolisille vuokralaisille vuokratuista tiloista peritään aina markkinavuokra.

Tilakeskuksen ja hallintokuntien välisten vuokrasopimusten pituus määräytyy tarvittavien tilojen erityisluonteen mukaisesti. Mitä erityislaatuimmasta kiinteistöstä on kyse, sitä pidempää sitoumusta käyttäjältä edellytetään. Uusien erikoistilojen (esimerkiksi koulut ja päiväkodit) vuokra-aika on pääsääntöisesti 20 vuotta. Likvideistä, markkinakelpoista tiloista tehdään tyypillisimmin toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia.

Hallintokunnat eivät ole velvollisia vuokraamaan tiloja yksinomaan tilakeskukselta, vaan käytössä on ns. vapaan sopimisen periaate, ja tilakeskus on vain yksi mahdollinen vuokranantajataho. Hallintokunta voi kulloinkin voimassa olevien tilahankkeiden käsittelyohjeiden puitteissa sitoutua vuokrasopimukseen myös ulkopuolisten kiinteistönomistajien kanssa.

Kaupunkikonsernin kokonaisetua varmistettaessa tilaratkaisuja ei voida kuitenkaan tarkastella vain yksittäisen hallintokunnan kannalta, vaan toimitiloja koskevissa ratkaisuesityksissä vaihtoehtojen seuraukset tulee arvioida koko kaupunkikonsernin näkökulmasta. Tämän johdosta tuleekin lähtökohtana olla, että tilakeskus on asiantuntijana tai välivuokraajana kaikissa merkittävämmissä tilahankkeissa (laajuus yli 300 m² tai vuokra-aika yli 5 vuotta), vaikka ratkaisuesityksessä tilat päädyttäisiin vuokraamaan ulkopuoliselta tilantarjoajalta.

Mikäli tilakeskukselta löytyy hallintokunnan tarpeisiin soveltuva tila, jonka käyttö on kaupungin kokonaisedun näkökulmasta järkevää, on tilakeskuksen vuokrattava se hallintokunnalle muita toimivia vaihtoehtoja vastaavaan hintaan.

Myös vapautuvien tilojen luovutuksen yksityiskohdista tulee neuvotella tilakeskuksen kanssa.

Kaupungin reuna-alueilla hallintokuntien tulee ottaa toimitilahankkeissa huomioon mahdollisuudet tilojen yhteiskäyttöön ja muihin järjestelyihin naapurikaupunkien kanssa.

8.12.2008

10.7

Lähiörahaston käyttö

Lähiörahaston tarkoituksena on Helsingin lähiöiden arvostuksen nostaminen parantamalla lähiöiden viihtyvyyttä ja toiminnallisuutta sekä ikääntyvien kaupunkilaisten palvelumahdollisuuksia.

Rahaston varoja käytetään rahaston tarkoituksen mukaisten joko kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteutettavien kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen erikseen päättämien investointihankkeiden ja projektien rahoitukseen.

Vuoden 2009 talousarviossa on 10 milj. euron varaus lähiörahastohankkeita varten. Khs myöntää määrärahoja hallintokuntien yksittäisiin hankkeisiin tästä määrärahasta.

Hallintokunnat voivat tehdä ehdotuksia uusista hankkeista tai jo käynnissä olevien lähiörahastohankkeiden jatkorahoituksesta talous- ja suunnittelukeskukselle 30.3 2009 mennessä.

Ehdotusten tulee toteuttaa em. rahaston tarkoitusta. Ehdotuksiin tulee liittää lyhyet perustelut, selvitys toteutusvalmiudesta sekä määrärahan tarve vuonna 2009 (ja jatkovuosina jos tarpeen).

11

KIRJANPITO JA TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA

11.1

Kirjanpitokäytäntö

Kunnan lakisääteinen kirjanpito jakaantuu ulkoiseen kirjanpitoon ja talousarvion toteutumisen seurantaan. Ulkoisesta kirjanpidosta on saatava koko kaupungin tuloslaskelma, tase liitetietoineen sekä rahoituslaskelma. Lisäksi ulkoisen kirjanpidon on pystyttävä tuottamaan kaupungin konsernitilinpäätöksen vaatimat tiedot. Ulkoisessa kirjanpidossa on eliminoitava kaupungin sisäiset tilitapahtumat sekä konsernitilinpäätöksessä konserniyhteisöjen väliset tilitapahtumat.

Talousarvion toteutumisen seurannan on lakisääteisesti tapahduttava vähintään valtuuston vahvistamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden laajuudessa. Keskuskirjanpidossa talousarvion toteutumista seurataan talousarviossa esitetyllä tasolla, joka on valtuuston vahvistamia sitovia tavoitteita tarkempi taso. Talousarvion seuranta sisältää toisin kuin ulkoinen kirjanpito kaupungin sisäisiä tilitapahtumia.

8.12.2008

11.2

Raportointi keskuskirjanpitoon

Talpa toimii 1.1.2009 alkaen kunnallisena liikelaitoksena, jonka tehtävänä on tuottaa kaikkien asiakasvirastojensa kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto.

Itsenäisen taloushallintoyksikön (liikelaitokset, rakennusvirasto ja rakentamispalvelu) on raportoitava Talpan ylläpitämään keskuskirjanpitoon siten, että sekä ulkoisen kirjanpidon että talousarvion toteutumisen seurannan vaatimukset täyttyvät. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin sisäiset erät ja Helsinki-konsernin sisäiset erät on pystyttävä erottamaan raportoinnissa.

Talousarvion toteutumisen seuranta sisältää myös toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen. Toiminnallisten tavoitteiden toteumia seurataan talousarviossa esitetyllä tarkkuudella.

Itsenäiset taloushallintoyksiköt lähettävät keskuskirjanpitoon tiedon talousarvioon tehdyistä määrärahoja, tuloarvioita tai toiminnallisia tavoitteita koskevista muutoksista.

Talpa antaa tarkemmat ohjeet raportoinnista keskuskirjanpitoon.

11.3

Talousarvion toteutumisennuste

Talousarvion toteutumisennuste laaditaan vuonna 2009 neljännesvuosittain. Taloushallintopalvelun Business Planning (BP) –järjestelmän käyttäjät tallentavat ennusteen tähän järjestelmään, josta tiedot siirretään talous- ja suunnittelukeskuksen taloussuunnitteluosaston järjestelmään. Muut virastot ja liikelaitokset tallentavat ennusteet taloussuunnitteluosaston BP-järjestelmään.

Talousarvion toteutumisennusteessa myös ennustetaan kaikkien talousarviossa esitettyjen sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen talousarviossa esitetyllä tarkkuudella sekä seurataan muiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Toteutumisennusteessa seurattavat toiminnallisten tavoitteiden ennustetiedot kerätään erikseen lähetettävällä excel –taulukolla. Virastojen on kuitenkin itse seurattava kaikkien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginhallitus on vuoden 2007 arviointikertomukseen antamassaan lausunnossa todennut, että sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteumatietojen dokumentointia kehitetään siten, että niiden oikeellisuus

8.12.2008

on jälkikäteen todennettavissa ja dokumentit säilytetään tilinpäätösaineiston yhteydessä.

Vuoden 2008 tilinpäätösohjeissa on asia ohjeistettu seuraavasti:

Kun osana viraston ja liikelaitoksen tilinpäätösaineistoa lähetetään tietoja sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta, mukaan on liitettävä kuvaus, miten kunkin tavoitteen toteutuminen on jälkikäteen todennettavissa. Jos tavoitteen toteutumatiiedot on saatavissa suoraan tietojärjestelmästä, kuvaukseen liitetään ao. seurantaraportti (lyhyt yhteenveto). Jos toteumatiedot on saatavissa laskemalla, kuvaukseen liitetään ao. laskelma ja sen kaava. Kuvauksessa tulee olla laatijan nimi ja päivämäärä.

Dokumentointivaatimus koskee vain sitovia toiminnallisia tavoitteita. Kustakin sitovasta toiminnallisesta tavoitteesta laaditaan oma kuvaus liitteineen ja ne voi esittää yhtenä kokonaisuutena.

Vuoden 2009 sitovien toiminnallisten tavoitteiden ensimmäiseen toteutumisennusteeseen tulevien tietojen lähettämisen yhteydessä on mukaan liitettävä em. ohjeen mukainen kuvaus sitovien toiminnallisten tavoitteiden dokumentoinnista.

Toteutumisennusteen yhteydessä virastojen ja liikelaitosten tulee raportoida myös talousarvion toteutumiseen vaikuttavat merkittävät poikkeamat toimintaympäristössä ja riskeissä.

Liikelaitokset antavat ennusteen tuloslaskelman ja rahoituslaskelman sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Talous- ja suunnittelukeskus antaa tarkemmat ohjeet toteutumisennusteen laatimisesta.

Virastojen ja liikelaitosten on saatettava talousarvion toteutumisennuste myös lauta- tai johtokuntansa tietoon. Lauta- ja johtokuntien on lähetettävä asiasta pöytäkirjanote, josta käy ilmi, mihin toimenpiteisiin se on päättänyt ennusteen johdosta ryhtyä.

Talousarvion investointeja koskevat toteutumisennusteet tulee tehdä riittävällä tarkkuudella hankkeittain, jolloin lautakunnat voivat tehdä mahdollisesti tarvittavat käyttösuunnitelman muutokset hyvissä ajoin ennen vuoden loppua. Näin määrärahat voidaan käyttää joustavasti niihin hankkeisiin, jotka ovat käynnissä tai lähtemässä liikkeelle.

8.12.2008

11.4

Maksuvalmiusennuste Virastojen ja liikelaitosten on annettava omalta osaltaan talous- ja suunnittelukeskuksen varainhallinnalle maksuvalmiusennusteet ja kas-
sabudjetit talous- ja suunnittelukeskuksen antamien ohjeiden mukai-
sesti. Ennusteiden lähettämisvelvollisuus ei koske pienempiä hallinto-
kuntia. Hallintokuntien on seurattava maksuvalmiusennusteiden toteu-
tumista ja selvitettävä syyt ennustepoikkeamiin.

**KHSSA 27.10.2008 TEHDYT MUUTOKSET VUODEN 2009
TALOUSARVIOEHDOTUKSEEN SEKÄ VUOSIEN 2010-2011 TA-
LOUSSUUNNITELMAEHDOTUKSEEN**

1 Määrärahamuutokset:

		TAE 2009	Muutos	Kohdan loppu- summa
		1 000 €	1 000 €	1 000 €
Menot				
Käyttötalousosa				
1	Kaupunginjohtajan toimiala			
1 15	Lasten ja nuorten hyvinvointi, Khn käytettäväksi	-	+	6 000
	Muut menot			6 000
	<ul style="list-style-type: none"> • Lastensuojelun avohuollon tukitoimien vahvistaminen • Perheiden palvelut (sosiaalihojajia päivähoitoon matalan kynnyksen puuttumisen vahvistamiseksi) • Lapsiperheiden kotipalvelun vahvistaminen • Koulu- ja oppilaitosterveydenhuollon vahvistaminen • Positiivisen diskriminaatiomäärärahan lisääminen • Syrjäytymisen ehkäisyyn (verkko-työhön, tuntityöhön, viikonlopputoimintaan, leiritoimintaan, Nuorten Ääni-projekti, tyttötyöhön, kohdennettu työ, mamupainotukseen) 			
2	Rakennus- ja ympäristötoimi			
2 10	Rakentamispalvelu	183 487	-	80
	Vuokrat (vuosittain taloussuunnitelma- kauden aikana)		-	80

	TAE 2009		Muutos	Kohdan loppu- summa
	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Käsityöpajan tilavuokrat vähennetään, 0,08 milj. euroa				
3	Sosiaali- ja terveystoimi			
3 11	Sosiaalitoimi			
3 11 01	1 053 822	+	6 280	1 060 102
			1 481	
			519	
			3 200	
			80	
			1 000	
Päivähoidon lasten määrä=vaikutus päi- vähoidon budjettiin (sisältäen 6 henkilö- työvuotta suomi toisena kielenä päivä- hoitoon), 2 milj. € (=1,481+0,519)				
Vanhuspalvelut: Palveluasumisen ny- kyisen paikkamäärän turvaaminen kus- tannusten nousun mukaisesti, + 3,2 milj. €				
Korvaus ja ylläpitohoito, jonojen pur- kuun + 1,0 milj. €				
Käsityöpajan tilavuokriin 0,08 milj. euroa				
3 21	Terveyskeskus			
3 21 01	636 056	+	1 800	637 856
			1 185	
			415	
			200	
Terveysasemien lääkärinvirat + 0,6 milj. €, "Alueellisten terveyserojen ja palvelu- tarjonnan erojen korjaamiseen." 6 ter-				

		TAE 2009	Muutos	Kohdan loppu- summa
		1 000 €	1 000 €	1 000 €
	veyskeskuslääkäriä (väestön kasvu, opetusterveyskeskuksen käynnistäminen)			
	Vanhusten kuntoutukseen, + 0,3 milj. € neljä toimintaterapeuttia + neurologi (toimintaterapeutit 2 kotihoitoon, 2 terveysasemille)			
	Kotihoidon vahvistamiseen, + 0,5 milj. €			
	Aikuispsykiatria, + 0,2 milj. €			
	Lasten ja nuorten mielenterveystyö, 0,2 milj. €			
3 22	Käyttövarat, Khn käytettäväksi	1 000	+	2 700
	Avustukset		+	1 700
	Muut menot		+	1 000
	Sosiaalilautakunta valmistelee 30.4.2009 mennessä esityksen kaupunginhallitukselle kotihoidon tuen Helsingin lisän ja yksityisen hoidon kuntalisän nostamiseksi 1.8. alkaen alle 3-vuotiaille lapsille, + 1,7 milj. €			
	Kehitysvammaisten laitosasumisen purkuhankkeen käynnistäminen, + 1,0 milj. €			
4	Sivistys- ja henkilöstötoimi			
4 15	Kaupunginkirjasto	35 439	+	500
	Palkat		+	178
	Henkilösivumenot		+	62
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		+	260
	Sijaistyövoima, +0,24 milj. € aukiolotunteihin			

		TAE 2009		Muutos	Kohdan loppu- summa
		1 000 €		1 000 €	1 000 €
Aineistomenoihin, +0,26 milj. €					
4 31	Nuorisotoimi	27 710	+	300	28 010
	Muut menot		+	300	
Alueelliseen toimintaan, +0,3 milj. €					
4 41	Liikuntatoimi				
4 41 01	Liikuntavirasto	66 108	+	200	66 308
	Avustukset		+	200	
Liikunnan järjestötoiminnan tukeminen, +0,2 milj. €					
4 52	Henkilöstökeskus				
4 52 03	Työllisyyden hoitaminen	17 716	+	700	18 416
	Avustukset		+	700	
Helsinki-lisään, +0,7 milj. €					
Käyttötalousosa, lisäykset				18 400	
Tuloslaskelmaosa					
7 02	Rahoitus- ja sijoitustoiminta				
7 02 03	Tuet erälle hallintokunnille, talous- ja suunnittelukeskuksen käytettäväksi	118 255	+	1 700	119 955
	Liikennelaitoksen tariffituki	104 895	+	1 700	106 595
Tuloslaskelmaosa, lisäykset				+ 1 700	

		TAE 2009		Muutos	Kohdan loppu- summa
		1 000 €		1 000 €	1 000 €
Investointiosa					
8 03	Kadut, liikenneväylät ja radat				
8 03 09	Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt	23 390	+	500	23 890
	Kevyen liikenteen väylät	2 300	+	500	2 800
	Investointiosa, lisäykset			+	500
	Lisäykset yhteensä, menot			+	20 600
Tulot					
Investointiosa					
8 01	Kiinteä omaisuus				
8 01 52	Kiinteän omaisuuden myynti	53 000	+	50 000	103 000
8 01 53	Uusien projektialueiden tonttien myynti	50 000	-	50 000	-
	Muutokset, tulot			-	

2 Muutos rahoituslaskelmaan

	TAE		Muutos	Korjaus- erän loppu- summa
	2009			
	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tulorahoituksen korjauserät	-103 581	+	-18 368	-121 949
Eläkevastuun muutos		-	+ -18 368	
(Taloussuunnitelmavuodet: -18 045, -18 036)				

Muutos heikentää toimintapääomaa

3 Tekstimuutokset

- sivu 15, Viimeisen kappaleen viimeinen virke muutetaan muotoon
Riippuvuutta Helenin ylimääräisistä tuloutuksista vähennetään.
- sivu 39, Uusi kappale ennen Visio -otsikkoa
Uuden valtuuston strategiatyön yhteydessä selvitetään kaupungin keinot vaikuttaa asumiskustannuksiin.
- sivu 41 Toiseen kokonaiseen kappaleeseen lisätään tummennettu teksti
joukkoliikenneorganisaation valmistelu, **ruotsinkielisten palveluiden yhteiskäyttö ja koordinaatio,...**
- sivu 95, Sivun viimeiseksi kappaleeksi
Lähidemokratiakokeilun (Vetoa ja Voimaa Mellunkylään pilotti) resursointi turvataan.
- sivu 133, Uusi kappale ennen Kaupungin yhteisstrategiat kappaletta
Töhryjen määrää vähennetään siten, että niitä on Helsingissä enintään 10 % vuoden 1998 alkukartoitukseen verrattuna.
- sivu 136, Sitovista toiminnallista tavoitteista poistetaan numero 7
Töhryjen määrä on Helsingissä enintään 10 % vuoden 1998 alkukartoitukseen verrattuna.
- sivu 138, Toiseksi viimeiseksi kappaleeksi lisätään uusi kappale
Metsien hoito-ohjeet päivitetään siten että avo- ja päätehakkuista luovutaan virkistysalueiksi ja puistoiksi asemakaavoitetuissa kaupungin metsissä.
- sivu 158, Viimeiseksi luetelmaviivaksi lisätään
Kaupunkipyörien hankesuunnitelma valmistunut
- sivu 162, Taulukon jälkeen ensimmäinen kappale muutetaan muotoon (muutokset tummennettuna):
Lipputuottoarvio vuodelle 2009 on tehty käyttäen hyväksi vuoden 2007 toteutuneita lipputuloloja sekä vuoden 2008 lipputuloennustetta. **Lippujen hintoja ei koroteta.** Lisäksi lipputuottoja laskettaessa on huomioitu matkustajamäärämuutokset. Vuoden 2009 lipputuottoarvio on **119,7 milj. euroa.**
- sivu 181, Neljännen täyden kappaleen kolmanneksi lauseeksi lisätään uusi lause
Lastensuojelun sijaishuollon nykyinen paikkamäärä turvataan.
- sivu 211, Sivun viimeisiksi kappaleiksi
Sosiaalilautakunta valmistelee 30.4.2009 mennessä esityksen kaupunginhallitukselle kotihoidon tuen Helsinki-lisän ja yksityisen

hoidon kuntalisän nostamiseksi 1.8. alkaen alle 3-vuotiaille lapsille. Tähän on varattu määrärahaa 1,7 milj. euroa.

Kehitysvammaisten laitosasumisen purkuhankkeen käynnistämiseen on varattu 1,0 milj. euroa.

sivu 216, Toiminnalliset muutokset kappaleen viimeiseksi lauseeksi
Selvitetään kouluisäntien tehtävät ja toimen tarkoituksenmukainen sijainti kaupungin organisaatiossa.

sivu 218, Seitsemännen kappaleen viimeiseksi lauseeksi
Kouluruokailun ateriavalikoiman nykytasoa turvataan.

sivu 218, Sivun viimeiseksi kappaleeksi lisätään seuraava kappale
Selvitetään koulupsykologien ja koulukuraattorien asema opetus-
toimen organisaatiossa.

sivu 219, Neljännen kappaleen viimeiseksi lauseeksi
Samalla kehitetään kouluissa tapahtuvaa iltapäivä- ja kerhotoi-
mintaa.

sivu 228, Toiminnalliset muutokset kohtaan viimeiseksi kappaleeksi
Ammatillisessa koulutuksessa opinto-ohjausta painotetaan en-
simmäiseen lukuvuoteen.

sivu 279, Sivun kolmannen täyden kappaleen viimeiseksi lauseeksi
Nuorisosiainkeskus huomioi kaksikielisyyden edellyttämät tarpeet
niin, että myös ruotsinkielisten koulujen nuorille tarjotaan omakieli-
set palvelut.

sivu 301, Sivun toiseksi viimeinen kappale korvataan seuraavalla kappaleella
Määrärahasta käytetään palkkauksellisen tasa-arvon edistämiseen ja työvoimapulasta kärsivien alojen ja tehtävien palkkauksen tarkistamiseen noin 3 milj. euroa sekä aloitettuihin kehittämishankkeisiin noin 2 milj. euroa vuosina 2009 ja 2010.

sivu 342, Sivun toisen täyden kappaleen jälkeen uusi kappale
Varaudutaan lisäämään kaupungin omaa asuntotuotantoa niin, että MA-ohjelman aluekohtaiset tavoitteet hallintasuhteesta toteutuvat (vuokra-, hitas-, osaomistus-, asumisoikeus- ja vapaarahoitteinen asuntotuotanto).

sivu 366, Sivun ensimmäinen kappale korvataan seuraavalla kappaleella
Kiinteän omaisuuden myyntitavoite on talousarviovuonna 103 milj. euroa, 110 milj. euroa vuonna 2010 ja 160 milj. euroa vuonna 2011.

sivu 366, Sivun toinen kappale korvataan seuraavalla kappaleella
Uusien projektialueiden (Länsisatama, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Keski-Pasila) tonttien myynti aloitetaan vuonna 2009.

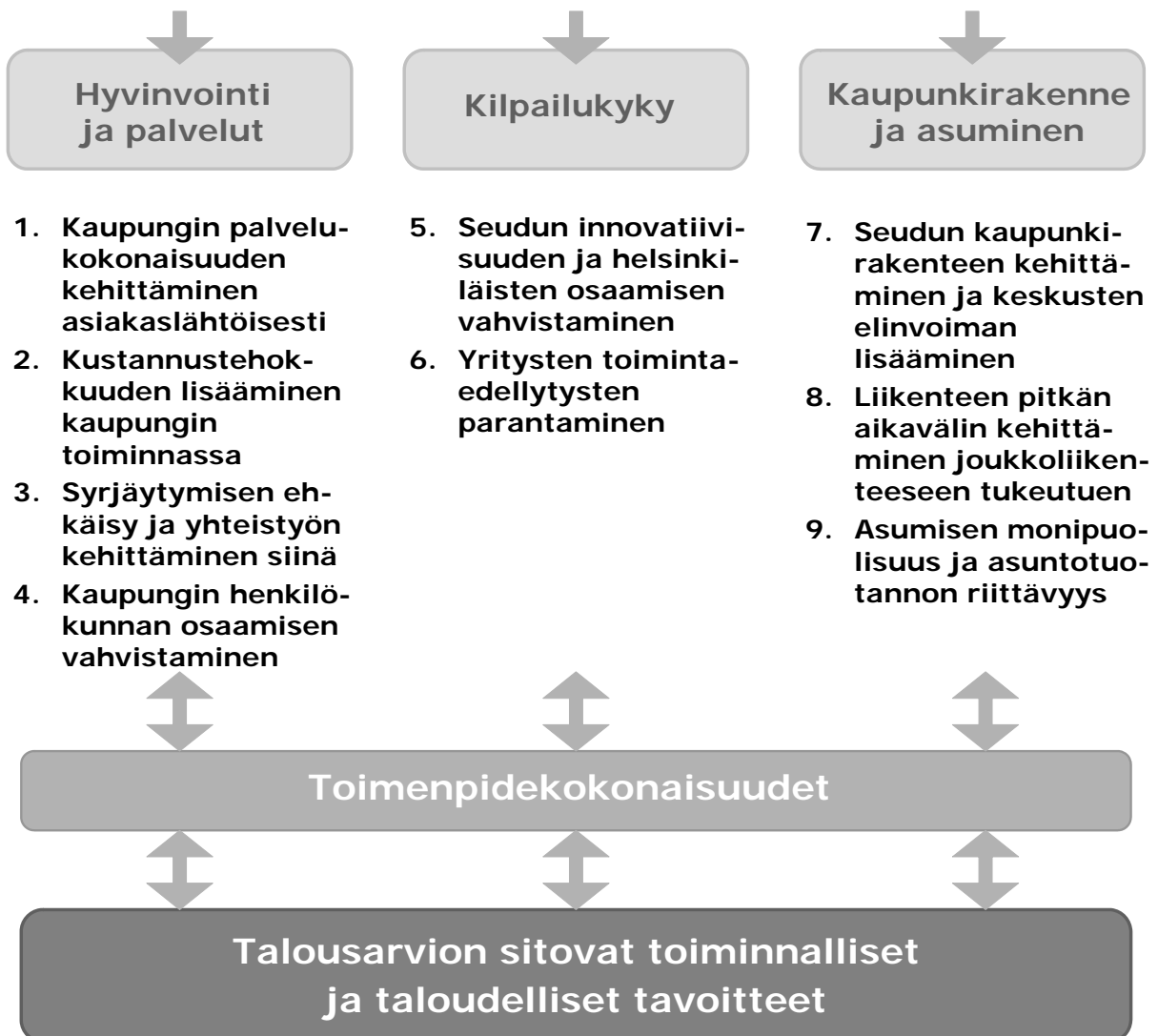
sivu 378, Sivun viimeisen kokonaisen kappaleen loppuun lisätään uusi virke
Jokeri II hankkeen aloittamisen aikaistaminen selvitetään.

Yhteisstrategioiden toteutuminen ja seuranta

Visio

Pääkaupunkiseutu on kehittyvä tieteen, taiteen, luovuuden ja oppimiskyvyn sekä hyvien palvelujen voimaan perustuva maailmanluokan liiketoiminta- ja innovaatiokeskus, jonka menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi.

Metropolialuetta kehitetään yhtenäisesti toimivana alueena, jossa on luonnonläheinen ympäristö ja hyvä asua, oppia, työskennellä sekä yrittää.

Toimenpidekokonaisuudet

Hyvinvointi ja palvelut

1. Kaupungin palvelukokonaisuuden kehittäminen asiakaslähtöisesti

- Hallintokuntien omat palvelujen strategiset linjaukset
- Palvelujen käyttäjien aseman parantaminen palvelujen saamisessa
- Palvelujen yhteiskäyttö yli kuntarajojen PKS-alueella

2. Kustannustehokkuuden lisääminen kaupungin toiminnassa

- Palveluverkon ja palvelukapasiteetin laadullinen ja alueellinen sopeuttaminen
- Palvelujen järjestämisen tehokkuutta koskevan tietopohjan vahvistaminen sekä seuranta- ja arviointimenetelmien kehittäminen
- Palveluprosessien kehittäminen
- Tukipalvelujen keskittäminen
- Palvelujen järjestämistavan kehittäminen
- Energiansäästöön kaupungin omassa toiminnassa panostetaan aikaisempaa enemmän

3. Syrjäytymisen ehkäisy ja yhteistyön kehittäminen siinä

- Resurssien suuntaaminen syrjäytyneille tai syrjäytymisvaarassa oleville henkilöille ja ryhmille
- Syrjäytymistä ennalta ehkäisevät toimet
- Kaupungin virastojen keskinäisen ja pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyön parantaminen
- Syrjäytymisvaarassa olevien työllistymisen edistäminen
- Asuinalueiden kehittäminen ja asukkaiden omatoimisuuden tukeminen asuinalueiden eriarvoistumiskehityksen ehkäisemiseksi

4. Kaupungin henkilökunnan osaamisen vahvistaminen

- Henkilöstön suorituskyvyn turvaaminen
- Esimiesten valmiuksien kohentaminen
- Henkilöstön saamisen turvaaminen

Kilpailukyky

5. Seudun innovatiivisuuden ja helsinkiläisten osaamisen vahvistaminen

- Seudun innovaatioympäristön kehittäminen
- Osallistuminen yhteisten kehitysalustojen luomiseen seudulla
- Seudun elinkeinomarkkinointi
- Osaavan työvoiman saaminen ja palveleminen
- Sosiaalisten innovaatioiden tukeminen ja osaamiskeskittymien vahvistaminen
- Helsinkiläisten osaamisen ja tietoyhteiskuntataitojen vahvistaminen

6. Yritysten toimintaedellytysten parantaminen

- Yritysnäkökulman huomioon ottaminen alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa
- Kasvuklustereiden syntyminen edistäminen
- Seudun yhteisen elinkeinopolitiikan suunnittelu
- Työvoiman saatavuuden tukeminen

Kaupunkirakenne ja asuminen

7. Seudun kaupunkirakenteen kehittäminen ja keskusten elinvoiman lisääminen

- Seudun kaupunkirakenteen ja asumisen kehittämisstrategian valmistelu
- Keskusten elinvoiman vahvistaminen
- Kaupunkirakenteen täydentäminen uusilla aluekokonaisuuksilla

8. Liikenteen pitkän aikavälin kehittäminen joukkoliikenteeseen tukeutuen

- Liikenneväyläinvestointien toteuttaminen ja edistäminen
- Joukkoliikenteen aseman vahvistaminen raideliikennettä painottaen

9. Asumisen monipuolisuus ja asuntotuotannon riittävyys

- Asuntotuotanto ja tuotannon edellytysten luominen
- Kaupunkiasumisen kehittämisprojektien toteuttaminen
- Asumisen seudullisten kehitysohjelmien edistäminen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Hyvinvointi ja palvelut

1. Kaupungin palvelukokonaisuuden kehittäminen asiakaslähtöisesti

Hallintokuntien omat palvelujen strategiset linjaukset

Palvelujen käyttäjien aseman parantaminen palvelujen saamisessa

Taske	Kaupunkilaisen sähköistä asiointia varten luodaan oma asiointikansio, jonka kautta hän voi jatkossa asioida kaupungin kanssa virastorojoista riippumatta.
HKR ja Ymk	Katupölyn pienhiukkasmäärät (PM10) eivät ylitä ilmanlaatuasetuksen mukaisia raja-arvoja vuonna 2009
HKR	Kaivutöistä aiheutuvia haittoja vähennetään rakennusviraston koordinoimana
Pel	Pelastustoimen 6 minuutin toimintavalmiusaika I-riskialueella nostetaan nykyisestä 42%:sta 53%:iin (valtakunnallisen tavoitetaso ollessa 90%).
Pel	24 000 kuntalaiselle annetaan turvallisuusopetusta
Pel	Onnettomuuksien ehkäisemiseksi suoritetaan vuosittain 5 800 erimuotoista turvallisuuteen liittyvää tarkastusta ja toimenpidettä. Määrällisistä tavoitteista siirrytään entistä enemmän laadullisen vaikuttavuuden mittaamiseen.
Ymk	Helsingin ilmastostrategian toteutussuunnitelma toimitetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 30.6.2009 mennessä.
Sosv	Lasten päivähoitossa jatketaan palvelurakenteen monipuolistamista niin, että vuoden 2009 lopussa yksityisen hoidon tuen piirissä on 6 % alle kouluikäisistä lapsista.
Sosv	Palvelurakennemuutosten toteuttamiseksi lastensuojelussa lisätään perhehoitoa siten, että vuonna 2009 perhehoitoon sijoitettuja uusia lapsia on 20 enemmän kuin edellisenä vuonna.
Sosv	Omaishoidon tuen piirissä on vuoden aikana 3,5 % 75 vuotta täyttäneistä
Terke	Perusterveydenhuollon hoidon tarpeen arviointi 3 vrk
Terke	Perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettuun somaattiseen erikoissairaanhoidon pääsy 6 kk
Terke	Perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettuun psykiatriseen erikoissairaanhoidon pääsy 6 kk
Terke	Hammashoidon tarpeen arviointi 3vrk
Terke	Kiireettömään hammashoiton pääsy 6 kk
Terke	Kiireetön 80-vuotiaiden kotipalvelutarpeen arviointi 7vrk
Opev	Perusopetuksen oppimistulokset ovat Helsingissä vähintään kansallista keskitasoa
Opev	Lukio-opiskelijoista 82 % (ruotsinkielisissä lukioissa 85 %) suorittaa ylioppilastutkinnon kolmessa vuodessa
Sto	Opetustunnit 99 700
Arbis	Toteutuneet opetustunnit 22 000
Kir	Aukiolotunnit 87 250
Kulke	Lasten ja nuorten taidekasvatuskurssit 1 000 kpl
Museo	Aukiolotunnit 11 700
Zoo	Aukiolotunnit 2 793
Nk	Käyntikertoja 1 110 000
Nk	Jäsenkorttien lukumäärä 10 000

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Hyvinvointi ja palvelut

Palvelujen käyttäjien aseman parantaminen palvelujen saamisessa

Liv	Ulkoiluteitä ylläpidetään Helsingissä 163 km, kuntoratoja 50 km ja hiihtolatupohjia 180 km
Liv	Ulkoilualueita hoidetaan muissa kunnissa 3 720 hehtaaria
Liv	Venepaikkoja tarjotaan yhdessä venekerhojen kanssa vähintään 11 800
Liv	Kalanpoikasia istutetaan kalatalousmaksun puitteissa, siikaa 100 000 – 200 000 kpl ja meritaimenia noin 50 000 kpl
Liv	Kehitetään ja valvotaan kalataloutta Helsingin 14 600 hehtaarin ja muiden kuntien 3 000 hehtaarin vesialueilla.
Ksv	Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuvien ja kuolevien kokonaismäärän vähenemistrendi on vähintään 2 % vuodessa
Kv	Kaupunkimittauksen viiden keskeisen palvelun toimitusaika, 16 pv
HKV	Vedenjakelukatkos keskimäärin =16 min/as/a
HKV	Vedenpuhdistus: tavoite puhdistetun veden osalta orgaaninen kokonaishiili TOC =1,7 mg/l.
HKV	Jätevedenpuhdistus: tavoitteet mereen johdettavan kokonaiskuorman osalta kokonaisfosfori P kok =30 t/a ja kokonaistyyppi N kok =500 t/a
HKL	Asiakastyytyväisyys sekä tuotannon ja järjestelmän arvosanat vähintään vuoden 2007 tasolla

Palvelujen yhteiskäyttö yli kuntarajojen PKS-alueella

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Hyvinvointi ja palvelut

2. Kustannustehokkuuden lisääminen kaupungin toiminnassa

Palveluverkon ja palvelukapasiteetin laadullinen ja alueellinen sopeuttaminen

Sosv	Sosiaaliviraston menot ovat talousarvion mukaiset
Terke	Pitkäaikaishoidossa olevien yli 75-vuotiaiden osuus yli 75-vuotiaista 2,2 %
Terke	Varsinaisen akuuttihoidon hoitajakson pituus 25 pv
HKL	Matkustajakilometrien suhde tarjottuihin paikkakilometreihin vähintään 20,0 %

Palvelujen järjestämisen tehokkuutta koskevan tietopohjan vahvistaminen sekä seuranta- ja arviointimenetelmien kehittäminen

HKR	Arvioidaan rakennusviraston toiminnan aiheuttamat vaikutukset ilmastonmuutokseen ja selvitetään keinoja, joilla yleisten alueiden hoidossa tulee varautua ilmastonmuutokseen.
Hank	Hankintasopimusten hallintajärjestelmän toteutus ja käyttöönotto.
Tieke	Julkaisut, myös verkkojulkaisut 65 kpl
Tieke	Tuotetaan internetiin tietokeskuksen ajantasainen tuotekalenteri

Palveluprosessien kehittäminen

Tav	Arviointikertomus ja tilintarkastuskertomus valmistuvat 30.4.2009 mennessä
Halke	60 % kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätettäväksi tulevista asioista käsitellään enintään 100 kalenteripäivässä
Sosv	Sosiaaliviraston asiakaspalautejärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2009 aikana
Rakvv	Saapuneista lupahakemuksista 80 % käsitellään 6 viikossa (=1,4 kk)
Helen, HKV ja HKL	Yleisillä alueilla suoritettavien kaivutöiden toteuttaminen lupaehtoisissa edellytettyjen tavoiteaikojen puitteissa
MLab	MetropoliLab tuottaa analyysejä yhteensä vähintään 250 000 kpl, joista kemiallisia vähintään 160 000 kpl ja mikrobiologisia vähintään 90 000 kpl
MLab	Liikelaitos kehittää menetelmän asiakastyytyväisyyden mittaamiseen

Tukipalvelujen keskittäminen

Hank	Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5)
Kv	Tilojen vaajakäyttöaste alle 1,0 %
Talpa	Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5)
Palmia	Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5)
Oiva	Asiakastyytyväisyys on 3,9 (asteikolla 1–5)

Palvelun järjestämistavan kehittäminen

Helen	Sijoitetun pääoman tuotto vähintään 17 %
HelSa	Sijoitetun pääoman tuotto prosentti = 2,8
HelSa	Liikevaihto/henkilö = 376 000 €
HKL	Tilikauden tulos = nolla

Energiansäästöön kaupungin omassa toiminnassa panostetaan aikaisempaa enemmän

HKR	Osana ilmastonmuutoksen hidastamista HKR-Rakennuttaja huolehtii valtion ja kaupungin välisen energiategokkuussopimuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta.
Kv	Kaupungin kiinteistöjen sääkorjattu lämpöenergian ominaiskulutus 155,0 kWh/brm ² /v
Kv	Kaupungin palvelurakennusten sääkorjattu lämpöenergian kulutus 154,5 kWh/brm ² /v

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Hyvinvointi ja palvelut

3. Syrjäytymisen ehkäisy ja yhteistyön kehittäminen siinä

Resurssien suuntaaminen syrjäytyneille tai syrjäytymisvaarassa oleville henkilöille ja ryhmille

Sosv	Pitkäaikaisasunnottomien määrä vähenee nykyisestä 1 500:sta 250 henkilöllä vuoden 2009 aikana
Nk	Yksilöllisesti ja ryhmätoiminnassa tavoitetut nuoret 19 000
Nk	Suunnitelmallisesti tuetut nuoret 900

Syrjäytymistä ennalta ehkäisevät toimet

Kaupungin virastojen keskinäisen ja pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyön parantaminen

Syrjäytymisvaarassa olevien työllistymisen edistäminen

Sosv	Työllisyyden hoitaminen: Kuntouttavaa työtoimintaa saa 700 henkilöä
-------------	---

Asuinalueiden kehittäminen ja asukkaiden omatoimisuuden tukeminen asuinalueiden eriarvoistumiskehityksen ehkäisemiseksi

ATT	Toimisto rakennuttaa kaupungin kiinteistöyhtiöiden tilaamat peruskorjaukset, joille saadaan rahoitus
------------	--

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Hyvinvointi ja palvelut

4. Kaupungin henkilökunnan osaamisen vahvistaminen

Henkilöstön suorituskyvyn turvaaminen

Heke Henkilöstöhallinnon tuloksellisuusmittariston käyttöönotto
Tyke Hoidontarpeen arviointi saman päivän aikana joko puhelimitse tai vastaanotolla ja tämän perusteella tarpeenmukainen hoito saman päivän aikana

Esimiesten valmiuksien kohentaminen

Pel Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä koulutetaan vuosittain vähintään yhdessä harjoituksessa
Sosv Johtaminen paranee siten, että työhyvinvointikyselyn arvosana johtamisesta (osioiden 2, 5 ja 8 keskiarvo) on vähintään 3,55.

Henkilöstön saamisen turvaaminen

Heke Ennakointimalliin perustuvan henkilöstösuunnittelun piirissä on 55% kaupungin henkilöstöstä

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Kilpailukyky

5. Seudun innovatiivisuuden ja helsinkiläisten osaamisen vahvistaminen

Seudun innovaatioympäristön kehittäminen

Osallistuminen yhteisten kehitysalustojen luomiseen seudulla

Seudun elinkeinomarkkinointi

HKR Helsingin keskeiset alueet siivotaan arki-aamuisin työmatkaliikenteen alkuun
mennessä

Taimu Näyttelyt 22

Ork Sinfoniakonsertit 42

Osaavan työvoiman saaminen ja palveleminen

Sosiaalisten innovaatioiden tukeminen ja osaamiskeskittymien vahvistaminen

Helsinkiläisten osaamisen ja tietoyhteiskuntataitojen vahvistaminen

Kir Käynnit yhteensä (asiakaskäynnit ja verkkokäynnit) 13 040 000

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Kilpailukyky

6. Yritysten toimintaedellytysten parantaminen

Yritysnäkökulman huomioon ottaminen alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa

Taske	Helsingin elinkeinostrategia etenee toteutussuunnitelman mukaisesti
Heltu	Asiakastyytyväisyys 3,3 (1-5)
Heltu	Toimitilojen käyttöaste vähintään 88%
HKR	Työmatkaliikennettä palvelevat tärkeimmät kadut ja kevyen liikenteen väylät on aurattu ja liukkaudentorjunta tehty ennen klo 7.00
Ksv	Turvataan elinkeinoelämän toimivuus laatimalla riittävästi toimitilakaavoja kaupunkirakenteen ja saavutettavuuden kannalta hyvillä paikoilla
HelSa	Asiakastyytyväisyyden taso, joka perustuu asiakastyytyväisyyden mittaamisen seurantajärjestelmään (TUTKA-järjestelmä) =8,37

Kasvuklustereiden syntymisen edistäminen

Seudun yhteisen elinkeinopolitiikan suunnittelu

Työvoiman saatavuuden tukeminen

Opev	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoista 60 % suorittaa ammatillisen tutkinnon kolmessa vuodessa joko oppilaitoksessa tai osittain oppisopimuksena
Opev	Oppisopimuskoulutuksessa ammatilliset näytöt voidaan suorittaa vuoden kuluessa siitä, kun näyttöön valmentava oppisopimus on päättynyt. Tutkintotavoitteisessa oppisopimuskoulutuksessa vuonna 2008 päättäneistä opiskelijoista on suorittanut vuoden 2009 loppuun mennessä näyttötutkinnon ammatillisen peruskoulutuksen osalta vähintään 75 % ja ammatillisen lisäkoulutuksen osalta vähintään 70 %.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2009

Kaupunkirakenne ja asuminen

7. Seudun kaupunkirakenteen kehittäminen ja keskusten elinvoiman lisääminen

Seudun kaupunkirakenteen ja asumisen kehittämisstrategian valmistelu

Ksv Kuntien yhteistä osayleiskaavaa (Helsingin itäinen kehityskäytävä) valmistelevan Helsinki–Porvoo akselin runkosuunnitelman luonnos Vantaan, Sipoon ja Porvoon sekä maakunnan liittojen kanssa.

Keskusten elinvoiman vahvistaminen

Kulke Kulttuuri- ja taidetilaisuudet 1 950 kpl
Kulke, Savoy Kulttuuri- ja taidetilaisuudet 350 kpl

Kaupunkirakenteen täydentäminen uusilla aluekokonaisuuksilla

Taske Sipoon liitosalueen, keskustakortteleiden ja seudulliseen yhteistyöhön liittyvän Kuninkaankolmion toteuttamisen projektiohjelmat on laadittu vuoden 2009 loppuun mennessä. Lisäksi laaditaan merellisen Helsingin ja pientaloprojektin projektiohjelmat.

8. Liikenteen pitkän aikavälin kehittäminen joukkoliikenteeseen tukeutuen

Liikenneväyläinvestointien toteuttaminen ja edistäminen

Joukkoliikenteen aseman vahvistaminen raideliikennettä painottaen

HKL ja Ksv Joukkoliikenteen kuljetusosuus aamuliikenteessä keskustaan > 72 %
HKL ja Ksv Joukkoliikenteen kuljetusosuus poikittaisliikenteessä vuorokausitasolla > 13 %

9. Asumisen monipuolisuus ja asuntotuotannon riittävyys

Asuntotuotanto ja tuotannon edellytysten luominen

Ksv Laaditaan asemakaavoja 450 000 k-m² asunto-ohjelman toteuttamiseksi
Kv Ulkoiset maanvuokratulot 124 milj. €
ATT Toimisto sitoutuu rakennuttamaan asuntotuotantotoimikunnalle varattujen rakentamiskelpoisten tonttien puitteissa maankäytön ja asumisen toteutusohjelman mukaisen kaupungin oman asuntotuotannon.

Kaupunkiasumisen kehittämisprojektien toteuttaminen

Asumisen seudullisten kehitysprojektien edistäminen

NOUDATTAMISOHJEISIIN LIITTYVIÄ PÄÄTÖKSIÄ

Noudattamisohjeisiin liittyvät päätökset ovat pysyväispäätöksiä. Pysyväispäätösluettelosta löytyy jäljempänä mainittujen lisäksi muita päätöksiä, joita hallintokuntien on noudatettava. Pysyväispäätösluettelo on nähtävissä myös kaupungin sisäisessä tietoverkossa Intrassa.

Arvonlisäveron käsittely kaupungin kirjanpidossa	Rj	3.1.2001	6 §
- verottomien terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalitoimeen liittyvien hankintojen laskennallisen arvonlisäveron käsittelystä	Rj	21.2.2002	46 §
Kaupungin edustaminen ja vieraanvaraisuuden osoittaminen	Kj	15.11.2004	2129 §
Helsingin ekologisen kestävyden ohjelma - Ympäristönsuojelun painopisteet ja tavoitteet vuosille 2005 - 2008	Kvsto	30.3.2005	74 §
Kvston päätöksen 30.3.2005 täytäntöönpano: Helsingin ekologisen kestävyden ohjelma - Ympäristönsuojelun painopisteet ja tavoitteet vuosille 2005 - 2008	Khs	16.5.2005	703 §
Energian järkevän käytön edistäminen kaupungin toiminnoissa	Khs	4.2.2002	196 §
Hankintasääntö	Kvsto	12.11.2008	253 §
Työsuhteessa olevien henkilöiden oikeus toteuttaa hankintoja viraston/laitoksen päällikön tai muun viranhaltijan vastuulla	Sääntötoimikunta	26.3.2004	Ohje 111
Irtaimiston rekisteröintiohje	Kj	11.12.2001	4411 §
Kaupungin ilmoituslehdet ja ilmoittelua koskevat ohjeet	Khs	28.8.2006	1046 §
Kalusteiden uusiminen	Kj	15.10.1991	4505 §
Kehittämistoiminnan ohjeet	Kj/Johdajisto	22.5.2002	47 §
- Ulkopuolisten konsulttien käyttö	Kkansl	22.12.2003	kirje 58
Kestävän kehityksen toimintaohjelma	Kvsto	12.6.2002	148 §
Kaupungin oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteet	Khs	11.2.2008	170 §
- rakennuttamisjärjestelyistä	Khs	12.1.1998	49 §

Kilpailuttamiseen liittyviä henkilöstöjärjestelyjä selvit- täneen työryhmän muistio	Kj/Joh- tajisto	23.6.1999	53 §
Kaupungin käyttöomaisuuden arvostaminen 1.1.1997 sekä poistosuunnitelman vahvistaminen	Kvsto	18.9.1996	224 §
- tarkistaminen	Kvsto	14.11.2001	322 §
- tarkistaminen	Kvsto	18.6.2003	142 §
- tarkistaminen	Kvsto	29.11.2006	303 §
Leasingrahoituksen käyttö Helsingin kaupungin hankinnoissa	Kvsto	15.6.1994	asia 3
- Toimintaohje leasingrahoituksen käytöstä	Khs	20.6.1994	999 §
- Leasingrahoituspalveluiden hankkiminen	Kj	31.1.2005	4026 §
Maksu- ja luottokorttien hankkiminen ja käyttö	Rj	23.4.2008	65 §
Riskienhallinnan yleisohje	Khs	15.4.2002	548 §
Riskienhallinnan toimintaohje	Kj/joh- tajisto	26.6.2002	57 §
Sähkö- ja kaasuautojen käytön edistämisestä	Khs	27.5.1996	814 §
Taloussääntö	Kvsto	17.5.2006	131 §
Tilahankkeiden käsittelyohjeet	Khs	20.12.2004	1591 §
Tuottavuuden nostaminen	Khs	8.2.1993	274 §
Ulkopuolisin varoin rahoitetun toiminnan käsittely kirjanpidossa	Taso	17.11.1999	Kirje
Ulkopuolisten kustantamat matkat ja muiden talou- dellisten etujen vastaanottaminen	Kj/Joh- tajisto	14.12.2005	88 §
Siirtyminen käyvän vuokran perintään ja erilliseen avustusjärjestelmään kaupungin maan ja huonetilo- jen vuokrauksessa	Khs	9.4.1996	530 §
Yhteishankintayksiköiden tehtäväjako	Khs	8.1.1996	46 §
- Yhteishankintayksiköiden tehtäväjaon muutos	Khs	3.2.1997	237 §
Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräys- ten vahvistaminen	Kvsto	1.9.2004	196 §
- muuttaminen	Kvsto	14.6.2006	173 §